

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

יום טוב של ר"ה – תרס"ו

כד. ד"ה אדם כי יהי'
כה. ד"ה וידבר גו' קדושים
כו. ד"ה וספרתם

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושש לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
רסא	תו"מ	— אדם כי יהי בעור כו' באצי' אדם מצד הכלים —	כד.
		כה. וידבר וגו' קדושים כו' שם הוי' בע"ס דאצי' ובע"ס	
ערב	אחו"ק	— דא"ק —	
רפ	אמור	— וספרתם כו' ע"ס דא"ק ונשמות דאצי' —	כו.

YOM TOV SHE' ROSH HASHANAH--5666

Discourses 24-26

Copyright © 2006

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

Orders:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehotonline.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form without prior permission, in writing from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

ISBN 13: 978-0-8266-6056-5

ISBN 10: 0-8266-6056-8

Printed in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ל"ג בעומר הבעל"ט – הננו מוציאים לאור חוברת שביעית של ההוצאה החדשה דהמשך „יום טוב של ראש השנה – תרס"ו" לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכוללת את המאמרים: ד"ה אדם כי יהי' דש"פ תזריע-ומצורע; ד"ה וידבר גו' קדושים דש"פ אחריו-קדושים; ד"ה וספרתם דש"פ אמור.

לפרטי עריכת מהדורה זו – ראה ב„פתח דבר" לחוברת א (י"ל כ"ף מנ"א תשס"ה).

*

לחביבותא דמילתא נדפס בזה פאקסימיליא מגוכתי"ק רשימת אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע – חלק ממפתח המאמרים עם תוכן התחלת המאמר.

*

ויהי רצון שע"י ההוספה בלימוד תורת החסידות תקויים ההבטחה לכשיפוצו מעינותיך חוצה אתי מר דא מלכא משיחא, ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו, בקרוב ממש.

מערכת „אוצר החסידים"

י"ג אייר, ה'תשס"ו

ברוקלין, ניו.

(* בהזדמנות זו אנו פונים לכל לומדי ומעייני המאמרים שבאם יש להם איזו שהיא הערה או תיקון טעות וכיו"ב נא לשלחם למערכת „אוצר החסידים", 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, ניו. או בדואר אלקטרוני: info@kehonline.com, כדי שנוכל לתקנם בעת הדפסת הספר.

א	שמהו כותב בזה ופניו בזה?	שמהו כותב בזה ופניו בזה?
ב	אמרתי לך אמרת השבת	אמרתי לך אמרת השבת
ג	על מהו אלהי חבד	על מהו אלהי חבד
ד	כ מהו אלהי חבד ושבת	כ מהו אלהי חבד ושבת
ה	אמר ואלהי	אמר ואלהי
ו	אמר כי חבדו סג	אמר כי חבדו סג
ז	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
ח	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
ט	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
י	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יא	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יב	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יג	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יד	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
טו	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
טז	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יז	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יח	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
יט	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כ	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כא	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כב	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כג	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כד	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כה	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כו	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כז	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כח	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
כט	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג
ל	אמר ואלהי חבדו סג	אמר ואלהי חבדו סג

פאקסימיליא (מוקטן מגודל המקורי) מגוכתי"ק רשימת אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
מפתח המאמרים עם תוכן החזרות המאמר

בס"ד, ש"פ תו"מ*, רס"ו

אדם¹ כי יהי בעור בשרו שאת או ספחת כו'.² וצ"ל³ מפני מה נא' אדם ולא איש. דהנה ידוע⁴ שיש ד' מדרי' אנוש גבר איש אדם, ואדם הוא המדרי' היותר נעלית, וכמ"ש בזהר⁵, ולמה נא' כאן אדם דוקא, ולמה דוקא בעור בשרו כו'. גם צ"ל מ"ש והובא אל אהרן הכהן כו'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁶, דאורות דאצילות נק' אדם ע"ש⁷ אדמה לעליון, שהוא בחי' הקו, שרש ומקור האורות כו'. וכמו"כ הקו הוא בבחי' אדמה לעליון לגבי שרשו ומקורו כו', עם היות שהוא בבחי' אין ערוך לגבי מקורו, מ"מ, הוא ג"כ בבחי' אדמה לעליון כו'. וכמו שנת"ל⁸ בב' האופנים בענין הקו ובשרשו ומקורו באוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמו"כ הוא בבחי' האורות דאצילות כו'.

אמנם באמת צריכים לומר, [ד]מה שאצילות נק' אדם הוא מצד בחי' הכלים ג"כ. דהרי עיקר בחי' אדם היינו הכלים, וכידוע⁹ דשם אדם הוא שמורה על ג' קוין בבחי' ציור אדם בע"ס כו', שזהו באצילות. דלמעלה מאצילות הוא בחי' כי לא אדם הוא¹⁰, דאינו שייך שם ציור אדם, בבחי' התחלקות ע"ס מוחין ומדות וג' קוין וכה"ג, כ"א באצ"י כו', כידוע⁹. ובאצ"י גופא הרי עיקר ציור אדם הוא מצד הכלים דוקא. דלא מיבעי להשיטה¹¹ דהאורות פשוטים, הרי ודאי מצד האורות אינו שייך ציור אדם, אלא אפי' לפי משנת"ל¹² דהקו הוא המשכה שבבחי' מדה וגבול, ויש באורות ג"כ ע"ס, מ"מ, ודאי האורות מצ"ע אינן בבחי' ע"ס ממש בבחי' ציור מוגבל דמוחין ומדות ממש, וכמשנת"ל (ד"ה אדם כי יקריב¹³), וכ"ש שאינו בבחי' ציור אדם שיהי' בבחי' עו"ע ויקבלו זמ"ו, דאינו שייך זה בהאורות עצמן, כ"א בהתלבשותן בכלים, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד¹⁴, דלהפרדס¹⁵ (דס"ל שבאורות יש ע"ס כמשנת"ל¹⁶) שייך עו"ע בע"ס בהשתל' הספי' בספי' עצמן בבחי' הכלים דוקא כו'. וא"כ עיקר ענין ציור אדם הוא בבחי' הכלים. וא"כ צ"ל דמה שאדם אדמה לעליון הוא ג"כ בבחי' הכלים. ולכאורה, איך הן אדמה כו', והלא הכלים הן בחי' בריאה שבאצ"י כו' כידוע¹⁷. אך הענין הוא¹⁸, דאפי' בחי' הכלים דאצילות, כיון שהן

קצו

(*) = תזריע ומצורע.
 (1) ראה לכללות עניני המאמר: ספר הערכים חב"ד כרך א ערך "אדם קדמון" ע' קעג ואילך. וש"נ.
 (2) תזריע יג, ב.
 (3) ראה גם ד"ה זה בלקו"ת תזריע כב, ב.
 (4) ראה זח"ג מח, א. – הובא ונת' בלקו"ת שה"ש כה, א"ב. אוה"ת ויקרא (כרך ד) ע' א"מח ואילך. ספר המאמרים תרכ"ט ע' קעא ואילך. וש"נ. עטר"ת ע' שלג ואילך. ועוד.
 (5) ח"ג שם.
 (6) ד"ה החודש הזה (ע' ריא ואילך). וד"ה אדם כי יקריב (ע' רנב ואילך).
 (7) ישע"י יד, יד.
 (8) האופן הא' – בד"ה החודש הזה ואילך (ע' רטו ואילך), והאופן הב' – בד"ה אדם כי יקריב (ע' רנח"ט).
 (9) ראה תו"א יתרו עב, ד. סה"מ תרל"ב ח"א ע' יב"ג, וס"ע טו"ז. תרס"ג ח"א ע' קלה ואילך. ח"ב ע' פא ואילך. ועוד.
 (10) שמואל"א טו, כט.
 (11) דעת הר"מ מרקנטי בס' טעמי המצות שלו. וראה בהנסמן לעיל ד"ה החודש הזה לכם ע' רטו הערות 154-5.
 (12) בד"ה החודש הזה (ע' רטו"ז).
 (13) לעיל ע' רנג"ד.
 (14) ס"י כ (קכט, ב).
 (15) ראה פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד.
 (16) ד"ה החודש הזה (ע' רטו).
 (17) ראה אוה"ת ענינים ע' רנט. סה"מ תרל"ע ע' א"ב. תרל"ד ס"ע א"ב. תר"ן ע' שכז. תרנ"ה ע' יג"יד. ועוד.
 (18) ראה אוה"ת משפטים ע' אקכה.

אלקות ממש, הן אדמה לעליון לגבי בחי' א"ק, שנמשכו משם דרך אצילות מהעלם אל הגילוי, ולא דרך בריאה יש מאין כו', להיות כי בחי' כלים דאצילות כבר הן כלולים ונתהוו בבחי' א"ק, והתהוות שלהם באצי' הוא בחי' המשכה מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

והענין¹⁹ הוא, דהנה ידוע דא"ק הוא בחי' מחה"ק²⁰, שע"ז אמרו²¹ צופה ומביט עד סוף כל דרגין²² בסקירה אחת²³, שהיא מח' אחת כללית הכוללת כל השתל' העולמות כו'. דהנה²⁴, יש ב' מיני רצון. הא', בחי' רצון הפשוט שבעצמות, שנכלל בעצמותו ממש, שלא נק' עדיין בשם מח' רצון כללי, כי מתאחד עדיין בעצמותו ממש. עם היות שהוא רצון שכבר נתעורר בו בעצמותו והוחלט רצון זה בעצמו, כמו איך לעשות דבר חסד פלוני, או איך לדבר ולחשוב בו, או להשכיל באיזה דבר שכל וחכמה, או להיות לו רצון ותענוג בדבר מה כו', מ"מ, בחי' מח' רצון זה הוא בהעלם בעצמו עדיין, ואינו בבחי' התעוררות והתפעלות שיהי' שייך לעשי' בפועל כלל, רק מה שעלה ברצונו בעצמו דבר זה, ונשאר בהעלם בעצמו, ואינו שייך עדיין כלל לפועל כו'. ועם היות שע"י הרצון המוחלט הזה מתעורר אח"כ בבחי' רצון גלוי בדבר הזה, דלולא שהי' הרצון המוחלט לא הי' הרצון הגלוי, [ו]רק מפני שכבר נתעורר בזה בעצמותו והוחלט בעצמו להיות כך, משו"ז נתעורר אח"כ ברצון גלוי בזה, מ"מ, הרצון המוחלט נשאר כלול בהעלם בעצמותו כו'. כי זה שמתעורר בהרצון הגלוי, אין זה שהרצון המוחלט בא מהעלם אל הגילוי, כי כל המשכה מהעלם אל הגילוי, ידוע שזהו מה שההעלם מתעורר להביא את הגילוי. וכידוע ההפרש בין עו"ע ליש מאין²⁵, דעו"ע הוא התגלות שבערך העילה, והיינו לפי שאופן ההמשכה וההתגלות הוא בקירוב, שהעילה מתלבשת בזה להביא את העלול. וכמו כל מניע מתנענע בעצמו²⁶, דכלל זה הוא בבחי' עו"ע דוקא, להיות דהתגלות העלול הוא ע"י תנועת והתעוררות העילה שמתלבש בזה להביא את העלול כו', וכמו בשכל ומדות, שהמדות מתגלים מן השכל, והיינו דוקא כאשר השכל מתלבש בזה להשכיל בענין המדה הזאת כו'. ומשו"ז מתהווה ומתגלה העלול לפי ערך מדרי' העילה כו'. משא"כ בחי' יש מאין, אין האין מתלבש בזה להמציא את היש, כ"א נעשה ונתהווה ממנו בדרך ממילא, שלא בבחי' התלבשות בו כו', ולכן נתהווה עי"ז דבר שבאין ערוך כו'.

(הגם דלכאורה הוא להיפך, דעו"ע, להיות שהעלול הוא רק רוחני בערך העילה, ה"ה נמצא ומתגלה בדרך ממילא מהעילה, ויש מאין, מאחר שהיש אינו מערך האין כלל, איך יתהווה ממנו בדרך ממילא, כי איך יתהווה בדרך ממילא דבר שבאין ערוך כו', כ"א דוקא ע"י שמהווים אותו כו'. הנה האמת כן הוא שהעלול מתהווה בדרך ממילא

קצח

19) ראה ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' רנח ואילך.
 20) = מחשבה הקדומה. וראה תו"א משפטים עח, ב.
 לקו"ת שה"ש יח, א. עטרת ראש ה, סע"א.ב. סה"מ תרנ"ב ע' לט ואילך. ועוד.
 21) נוסח ברכת זכרונות דתפלת מוסף דר"ה.
 22) בנוסח ברכת זכרונות: הדורות.
 23) ע"פ ר"ה יח, א (וראה תדא"ג מהרש"א שם). וראה לקמן ע' רסז.
 24) ראה גם סה"מ עת"ר ע' כת. תרצ"ב ע' סח ואילך. תש"י ס"ע 60 ואילך.
 25) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, א.ב. שה"ש מ, ב ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ס"ע שפז ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' קצו ואילך. דרושים לר"ה ע' ארצג ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לג ואילך. סה"מ תרס"א ע' קעד ואילך, וע' קפב ואילך. תרס"ד ע' קעז ואילך. תרס"ה ע' רמא ואילך. תרע"ח ס"ע קמז ואילך. ועוד.
 26) ראה מו"נ הקדמות לח"ב הקדמה ט.

מהעילה, אמנם, זהו דוקא כאשר העילה מתלבשת ובא[ה] בענין העלול כו', והיינו דמהתפשטות העילה מתהווה העלול בדרך ממילא כו'. וכמו בשכל ומדות, שהמדות נמצאים בדרך ממילא מן השכל, דכאשר משכיל באיזה דבר איך שהוא טוב וכה"ג, מתעורר ממילא באהבה לזה, וכן להיפך כו', אבל זהו דוקא כאשר משכיל בטוב הדבר, אבל אם לא ישכיל בזה, לא תהי' המדה כו', ונמצא הרי השכל נתפס ומתפעל בהתהוות זו כו'. משא"כ ביש מאין, הגם שהאין צריך להוות את היש, ומהתפשטות האין לא יתהווה היש בדרך ממילא, כי כמה שיתפשט יהי' הכל בבחי' אין שאינו בערך היש כלל, כ"א צריך האין להוות היש כו', מ"מ, אין האין נתפס ומתפעל בהתהוות זאת, דאם הי' האין נתפס ומתפעל בהתהוות היש, הרי אז הי' בבחי' קירוב אל היש, א"כ איך תהי' ההתהוות בבחי' יש כו', אלא שאין האין נתפס ומתפעל בהיש, והוא בבחי' ריחוק ממנו, ולכן ההתהוות היא בבחי' יש כו', ומ"מ הוא²⁷ שהאין מהווה דוקא את היש, לא שמתהווה ממילא כו'. והענין הוא, דהתהוות היש הוא ע"י שעלה ברצונו בבחי' האין להוות את היש, והרצון מספיק שיהי' מזה ההתהוות כו', והרצון הוא בבחי' ריחוק והבדלה, שאינו מתפעל בעצמו בהדבר שרוצה כו'. וזהו שההתהוות היא דוקא כשהאין מהווה את היש, היינו כשעלה ברצונו שיהי' מציאות יש כו'. אבל אינו נתפס ומתפעל בהתהוות זאת כו', וזהו שנת' שההתהוות היא בדרך ממילא, היינו שאין המהווה מתפעל ונתפס בזה כו'. ואמיתית הענין איך ומה הוא, אינו מובן לנו, כי בנבראים לא יש כלל דוגמת ענין יש מאין, ואין אנו יודעים איך הוא כו'. אבל זה מובן, שבהכרח לומר שאינו מתפעל בזה, דאל"כ, ה"ה בבחי' קירוב, והי' צ"ל ההתהוות בדוגמת המהווה כו', ומאחר שההתהוות היא בבחי' אין ערוך, בהכרח שהמהווה אינו נתפס ומתפעל בזה כו'. ויש לבאר זה קצת שזהו ע"י הרצון שעלה ברצונו כו', כנ"ל. וזהו²⁸ ההפרש בין עילה לסיבה, דעילה הוא שמתגלה ומתלבש בהדבר להוותו, וממילא מתפעל בעצמו בזה כו', וסיבה היא שאינו מתגלה ואינו מתלבש בו, כ"א הוא כמו סיבה הגורם אל הדבר מרחוק שיתהווה בדרך ממילא, ולזאת אינו מתפעל בעצמו בהדבר כו', וכמשנת"ל בד"ה ויולך ה' את היס²⁹.

ובדוגמא כזאת יובן בבחי' רצון המוחלט הנ"ל, עם היות שעל ידו נמצא בחי' הרצון הגלוי, אין זה שהרצון המוחלט מתעורר ומתפעל בעצמו, ושע"י יעלה ויבא הרצון הגלוי, אלא הרצון הגלוי הוא כמו הוי' חדשה, שנתעורר עתה בהדבר מחדש. כי ההתעוררות הקודמת וההחלט אינו שייך למעשה עדיין, לפי שאינו בבחי' התפעלות והתגלות ממש להיות שייך לפועל, כ"א הוא בהעלם בעצמו, וכאשר נתעורר עתה ברצון גלוי, שזהו התפעלות השייכות³⁰ לפועל, להיותו מקור למקור לפועל, אין זה שנתעורר ונתפעל ברצון המוחלט לבא לידי רצון גלוי, אלא הוא כמו רצון מחדש. והרצון המוחלט נשאר בהעלם בעצמו כמקודם, והוא רק סיבה אל הרצון הגלוי, ולא עילה אליו כו' (כי יש בחי' רצון המוחלט שלמעלה מזה שאינו בבחי' סיבה ג"כ, והוא הרצון המוחלט בעצם, שאינו בא ע"י התעוררות כלל, אלא הוא מוחלט בעצם מצד העצם כו', וכמ"ש מזה בד"ה

קצט

(29) ס"ע רכה.
(30) אוצ"ל: השייכות.

(27) אוצ"ל: הוא באופן.
(28) ראה מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' קלח. סה"מ תרנ"ח
ע' קטו. תרס"ה ע' ריא. תרס"ח ע' קעז ואילך. ועוד.

יו"ט של ר"ה רס"ה בתחלתו³¹, שהרצון המוחלט הזה אינו גם בבחי' סיבה כלל וכלל אל הרצון הגלוי כו', והרצון המוחלט הנ"ל הבא ע"י התעוררות בעצמו כו', ה"ז בבחי' סיבה עכ"פ, אבל רק סיבה לבד, ולא עילה אליו, באופן שהרצון הגלוי אינו המשכה מהעלם אל הגילוי, כ"א כהוי' חדשה כו').

והדוגמא³² מב' בחי' רצון הנ"ל יובן למעלה, שזהו בחי' טה"ע וטה"ת³³. דבחי' טה"ע הוא לפני הצמצום³⁴, וכמא'³⁵ גליף גליפו בטה"ע, והוא מה ששיער בעצמו בכח כו'.³⁶ והיינו כאשר נתעורר כבי' בבחי' רצון פשוט להאציל ולברוא כו', שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל, כל ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד בבחי' הע"ס שבכל עולם ובהעולמות והנבראים, כל מה שנתהווה אחר הצמצום, עלה בבחי' הרצון הנ"ל בבחי' השערה בכח כו', והוחלט הדבר להיות כן כו'. וכמ"ש במ"א³⁷ בענין במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים³⁸, דע"י בחי' הרצון והתענוג בקיום התומ"צ בפו"מ, הוחלט להיות רוצה ומתענג כבי' בבריאת והתהוות העולמות, ולהשכיל בזה ולחשוב כו'. אבל הכל הוא בעצמותו עדיין, שלא בא כלל לבחי' התפשטות חוץ מן העצמות עדיין כו', והיינו שאין זה עדיין בבחי' התפעלות כבי' השייך לפועל, כ"א מה ששיער בעצמו כביכול והוחלט בעצמו הכל בבחי' העלם עצמותו עדיין כו'. ולכן, בחי' זו אינו גם בבחי' מקיף כללי לעולמות, מאחר שאין זה ח"ו בבחי' התפעלות לפועל, לזאת אינו ג"כ בבחי' כלל ומקיף להם כו'. (ומ"מ נעשה בבחי' עיגול ומקיף על הקו, שזהו"ע בחי' עיגול הגדול כו', אבל הכל הוא לפני הצמצום עדיין. וכידוע³⁹ שהעיגול הגדול ה"ה בחי' האוא"ס שלפני הצמצום, ורק נגע בו הצמצום כו', כמשנת"ל (כד"ה אדם כי יקריב⁴⁰). והיינו דלאחר הצמצום והמשכת הקו נשאר האוא"ס שלפני הצמצום בבחי' מקיף על הקו כו', אבל לא שהוא בבחי' מקיף ממש לעולמות, שזה שייך רק בבחי' טה"ת, שהוא בחי' הכלל דעולמות, ה"ה בבחי' מקיף עליהם כו'. ובפרטיות יש בבחי' רצון הנ"ל דטה"ע ב' מדרי', בחי' רצון הפשוט, ובחי' השערה כו'. דכאשר עלה ברצונו הפשוט כבי' להאציל ולברוא כו', כבר כלול שם הכל, אלא שזהו בהעלם לגמרי, שאינם ניכרים הפרטים גם לעצמו כבי', וזהו בחי' טה"ע עצמה כו'. ומה שגליף גליפו בטה"ע, זהו בחי' השערה בכח, שהפרטים הם בבחי' גילוי לעצמו כו'. אבל בכללות, הכל הוא בבחי' העלם בעצמותו, שאינו שייך לפועל כלל כו'. וי"ל דבחי' עיגול הגדול כולל ב' המדריגות הנ"ל. ולפמ"ש במ"א⁴¹ הוא בחי'

הוא א"ק .. אלא דא"כ צ"ע מה שבכ"מ בדא"ח פי' שלא עפי' קבלת הרחי'.
 (35) זח"א טו, א.
 (36) ראה מק"מ לזח"א שם.
 (37) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רלג. תרס"ג ח"א ע' צה ואילך.
 תרס"ה ס"ע ב"ג. תש"ג ע' 15. ובכ"מ.
 (38) ב"ר פ"ת, ז. רות רבה פ"ב, ג.
 (39) ראה במקומות שנסמנו לקמן הערה 41.
 (40) ע' רנח.
 (41) ראה סה"מ תרנ"ז ע' קסז. תרנ"ט ע' קסח"ט. תש"ד ס"ע 120-1.

31) סה"מ תרס"ה ע' ג"ד. וראה גם סה"מ תרפ"ח ע' יא ואילך. תש"א ע' 374. תש"ג ע' 8 ואילך.
 32) ראה סה"מ עת"ר ס"ע כח"ט. תרצ"ב ע' סט. תש"י שם ע' 61 ואילך. וראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קיב ואילך.
 33) = טה"ת עילאה וטה"ת תתאה.
 34) בסה"מ תרנ"ט ע' עז: טה"ת עילאה שאחר הצמצום. ובהערת כ"ק אדמו"ר ז"ע שם: בכ"מ בדא"ח מבואר דטה"ע הוא לפה"צ .. ראה שער היחוד פט"ז. אמרי בינה שער הק"ש פ"י ואילך. תו"ח פ' נח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ג ואילך. ד"ה אדם כי יהי' תרס"ו. בסוכות עת"ר. בסוכות תרצ"ב. ועוד. – וכנראה מש"כ כאן (בסה"מ תרנ"ט) הוא ע"פ מ"ש בתו"א סוף הביאור ע"פ ותחת רגליו [עח, ג] דלפי קבלת מהרח"ו טה"ע

מקיף, ומקיף למקיף, והוא לידע מה שברצונו כו', והכל באוא"ס שלפני הצמצום כו', ועמ"ש בשעהת"פ⁴² בענין ברוך שמו⁴³). וע"י בחי' הרצון המוחלט הזה, נמצא ונתהווה לאחר הצמצום בחי' טה"ת, שזהו בחי' הכלל דעולמות השייך לעולמות, והוא בחי' מקיף עליהם כו'. ועם היות דשרש טה"ת הוא מבחי' טה"ע, מ"מ, אין זה המשכה מהעלם אל הגילוי, דבחי' רצון המוחלט דטה"ע נשאר בבחי' העלם בעצמותו, ואינו בבחי' התעוררות בגילוי כו'. כ"א הוא כמו בחי' סיבה לבד לבחי' הרצון דטה"ת כו', והרצון הזה דבחי' ר טה"ת הוא בבחי' התחדשות לגבי בחי' טה"ע כו', וכנ"ל במשל. והנה בחי' טה"ת זהו בחי' מחה"ק דא"ק, שהיא בחי' מח' כללית על כל העולמות וכל מה שנתהווה אח"כ כו', והוא בבחי' כלל לגבי פרטי העולמות והנבראים כו'.

ויובן⁴⁴ עד"מ אדם שרוצה לעשות איזה דבר, כמו לכנות בנין גדול וכיוצא, הנה בראשית עלות במחשבתו אותו הדבר, לא יהי' הדבר במחשבתו כל פרט ממנו בפ"ע, כ"א כל פרטיו נכללו יחד במח' זו, דהיינו שיצייר במחשבתו אותו הענין מראשו לסופו יחד בהשוואה א', כמו הבית, גגו וקירותיו וחלוניו ופתחיו, תופסם כולם יחד במח' זו האחת. ואמנם אח"כ כשמוציא הדבר מהמח' אל הדיבור כדי להוציא הדבר לפועל המעשה, אז מדבר [ב]נידון כל פרט ופרט בפ"ע. וגם בחי' המח' השייך לדבור זה הוא ג"כ לכל פרט בפ"ע, ונק' מח' זו מח' תתאה, שהיא מח' שבדבור כו'⁴⁵, שהיא מקור הדבור, לכן היא ג"כ לכל פרט בפ"ע כמו הדבור. משא"כ בבחי' המח' עילאה, שהיא עלות הדבר במחשבתו שאינו שייך לדבור עדיין, שם נכללו כל פרטי פרטיות הדבר הכל במח' א', ולא נעדר דבר אפי' אפס קצהו. ואח"כ כשמוציא הענין בדבור ובמח' תתאה השייך לדבור, לכל פרט בפ"ע, הנה אין כל חדש במו"ד⁴⁶ זה ממה שהי' במח' הכללית, שהרי הכל נכלל במח' ההיא, לא נעדר דבר, רק שהוא המשכה מהעלם אל הגילוי, ואז נמשך כל פרט בפ"ע, וכשהי' נכלל בבחי' העלם במח', שם היו כלולים יחד בבחי' כלל. נמצא זהו כעין המשכה מהכלל אל הפרט, דכל הפרטים כלולים תחלה בהכלל, ואח"כ כאשר נמשכים בדרך פרט, אין זה התחדשות בעצם. והגם דכמו שהן בכלל הן בעילוי רב מכמו שהן בבחי' פרט (וכמו כל שכל כאשר הוא במח' מאיר בו אור רב יותר מכמו שהוא בדבור, וגם כל פרטי השכל הם נכללים שם בד"כ, ובדבור נפרטו כו', והא בהא תליא, וכמ"ש במ"א⁴⁷), מ"מ, אין התחדשות בעצם הדבר כלל, והי' מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה, בבחי' מחה"ק דא"ק, דזהו מה שעלה במחשבתו ית' (בבחי' מל' דא"ס שאחר הצמצום כו') להיות התהוות העולמות, דבמח' זו עלו ונסקרו כולם לפניו מרכ"ד עד סוכ"ד במח' א' ממש, והיינו כל סדרי השתל' העולמות דעולם העקודים ונקודים ועולם האצילות עד סוף העשי', וכל פרטי הנבראים שבהם, וכל מה

(42) = בשער התפלה (שבס' שערי תשובה לאדאמ"צ) – עתך בטה"מ תרנ"ב ע' לט ואילך. וראה גם סה"מ תש"ט ס"ע ל, סע"ב ואילך.

(43) נוסח ברכת ברוך שאמר.

(44) ראה סה"מ תרס"ה ע' קכת. תש"ד ס"ע 142'3. ועוד.

(45) ראה סה"מ תרס"ה ע' קכת. תש"ד ס"ע 142'3. ועוד.

(46) = במחשבה ודבור.

(47) ראה סה"מ תרכ"ז ע' רפג"ד. תרנ"ב ע' לז ואילך. ועוד.

(42) = בשער התפלה (שבס' שערי תשובה לאדאמ"צ) – עתך בטה"מ תרנ"ב ע' לט ואילך. וראה גם סה"מ תש"ט ס"ע ל, סע"ב ואילך.

(43) נוסח ברכת ברוך שאמר.

(44) ראה סה"מ תרס"ה ע' קכת. תש"ד ס"ע 142'3. ועוד.

(45) ראה סה"מ תרס"ה ע' קכת. תש"ד ס"ע 142'3. ועוד.

(46) = במחשבה ודבור.

(47) ראה סה"מ תרכ"ז ע' רפג"ד. תרנ"ב ע' לז ואילך. ועוד.

שיהי' באורך הזמן שית אלפי שנים דהוה עלמא⁴⁸, וכל המאורעות שיהי' ⁴⁹ בזה הזמן כו', הכל כאשר לכל עלה במח' זו, לא נעדר דבר מכל מה שנהי' אח"כ כו', אלא דכולם נסקרים בסקירה א' בבחי' כללות ובהשוואה א', אבל הכל כלול שם כו'. והיינו לפי שמח' זו היא תחלת המח' על כל העולמות. ואינו כמו מח' פרטיות, וכמו בחי' כתר דאצילות, שזהו בחי' רצון ומח' פרטיות השייך לאצילות בפרט, ונק' בחי' מח' תתאה לגבי בחי' מח' הנ"ל, אבל בחי' מחה"ק היא מח' כללית על כל העולמות. ולזאת, כל העולמות בפרט, עד סוף העשי', הכל עלה במח' האחת הלזו. ואח"כ כשנפרטו בבחי' מח' השייך לדבור ובדבור, כמו כתר דאצילות ועולם האצילות כו' וכה"ג, אין זה התחדשות, כי כבר הי' כלול הכל כו'. וכמו במשל הנ"ל במחשבת האדם, דתחלת המח' כוללת הכל, ואח"כ כשבא לידי מח' דבור, אין זה התחדשות, כ"א מהעלם אל הגילוי לבד, כמו"כ הוא למעלה, דבחי' ההתגלות בפרט אין זה התחדשות כו'.

אך הנה באמת אין המשל דומה לנמשל, דכתיב⁵⁰ כי לא מחשבותי מחשבותיכם, כי במח' של האדם, אף שעלה במחשבתו כל הבנין, אין המח' זו מהווה ופועלת מאומה עתה בעלות המח', רק שעיי' יומשך אח"כ לדבור, ומהדבור למעשה, שישכור פועלים ויבנו כו'. לא כן למעלה, שמיד כשעלה במח"ק להיות התהוות ע"ס דאבי"ע וכל הנמצאים דאבי"ע, הרי מיד ממש נתהוו ע"י מח' זו, והן כלולות ממש במח' זו. וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם, שמחשבת האדם אינו פועל מאומה, משא"כ למעלה שע"י המח' נעשה ההתהוות ממש, רק ששם היו בענין משובח ונעלה יותר לאין קץ מכמו שהן אח"כ כו'.

וא"כ יובן מזה, דהתהוות בחי' ע"ס דאצילות, היינו הכלים דאצילות, אין זה התחדשות כלל, מאחר שכבר הי' התהוותם בא"ק בחי' מחה"ק כו', וא"כ מה שיצאו ונפרטו אח"כ בהתגלות, אין זה דבר חדש כלל, מאחר שכבר עלו במח' הכללית דא"ק ונתהוו שם ממש כו'. וזהו קורא הדורות מראש⁵¹, פי⁵², ראש הוא בחי' א"ק, שנק' ראש ע"ש שכולל כל העולמות. וכמו הראש שכולל כל החיות, וכל הכחות כלולים בראש כו', כמו"כ בחי' א"ק שכולל כל העולמות נק' ראש כו'. וכמ"ש במ"א⁵³ דא"ק הוא בחי' אריך לגבי עולמות אבי"ע, וכמו בחי' א"א דאצילות נק' ראש ומקור האצילות שכולל כל האצילות כו', כמו"כ בחי' א"ק נק' ראש ומקור לאבי"ע שכולל כולם כו'. והדורות הן הע"ס, שנק' דורות מל' דארי דארי⁵⁴, והן שורות שורות⁵⁵, דחב"ד שורה א' וחג"ת שורה ב' כו', שכל הע"ס וענפיהן היו כלולים בא"ק, ומה שנמשכו אח"כ ונתגלו נק' בחי' זו קורא הדורות, שהוא בחי' קריאה והמשכה מהעלם אל הגילוי. וכמו אדם הקורא לחבירו ראובן בא לכאן מבית אל החוץ עד"מ, כך בחי' המשכת הע"ס דאצילות מא"ק הוא המשכה מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

(52) ראה לקו"ת מסעי צה, ב. שער היחוד לאדהאמ"צ פי"ט (טז, ב). דרמ"צ שם, ב. ועוד.

(53) בלקו"ת שם מציינ' למשנת חסידים מסכת כללות העולמות רפ"ב. וראה סה"מ תרס"ד ע' לו. המשך תער"ב ח"א ע' שלו.

(54) ע"פ מגילה יב, ב (כגירסת העין יעקב).

(55) ראה פרש"י מגילה שם.

(48) ע"פ ר"ה לא, א. וש"נ.

(49) אוצ"ל: שיהיו.

(50) ישע"י נה, ת. – וראה פרדס שער יא (שער הצחצחות) פ"ג. לקו"ת שה"ש יז, ג ואילך. דרמ"צ נח, א. קעז, א. לעיל ע' ז. וש"נ.

(51) ישע"י מא, ד.

והגם דלפי"ז הרי גם הע"ס דבי"ע הן לכאורה בחי' המשכה מהעלם אל הגילוי לבד ממחצה"ק דא"ק כו', והרי הכלים דבי"ע ודאי הן בבחי' התחדשות, ובאין ערוך ממש גם לגבי אצילות, ומכ"ש לגבי א"ק, שהרי הן בחי' יש ממש, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד⁵⁶ והיש הנברא כו', ומאחר שהיו כלולים בא"ק ונתהוו שם, למה הם בבחי' התחדשות, אך באמת הרי כן הוא, שהן בבחי' התחדשות, א"כ כמו"כ נאמר בכלים דאצילות, אע"פ שכלולים כו', ומ"מ הן בבחי' התחדשות כו'.

אך הענין הוא, דהגם דאופן התכללותם בא"ק הוא בבחי' סקירה א' בהשוואה, מ"מ, הרי עלו כולם בבחי' פרט, וכמו צופה ומביט עד סוף כל הדורות, כל דור ודור בפרט, ומ"מ כולם נסקרים בסקירה א' (ע' ר"ה די"ח א'), והיינו לפי שאינן בבחי' מציאות ממש, ולכן נכללין כולם במח' א' כו', אבל היינו כולם בפרט דוקא, שהרי זהו בחי' הרצון והמח' איך יהיו העולמות, א"כ הרי בהכרח עלה במח' כבי' על כל עולם באיזה אופן יהי' כו'. ולפי"ז הרי עלה שם דכלים דאצילות יהיו בחי' אלקות ממש, וכלים דבי"ע יהיו בבחי' התחדשות, היינו שיהי' בבחי' יש כו' (ועם היות שנתהוו שם ע"י מח' זו כנ"ל, ובלא ספק הוא דבא"ק הכל הוא בבחי' אלקות ממש, מ"מ, בודאי יש בזה חילוקי מדרי' בא"ק גופא. ובדוגמא כמו בחי' פנימיות הכלים וחיצוניות הכלים באצילות, שהכל אלקות, ומ"מ אינם דומים זל"ז כו'⁵⁷. או י"ל כמו נשמת האדם ונשמת המלאכים כמו שהן באצילות, שהן מעין אלקות, כמ"ש באגה"ק הנ"ל, ומ"מ אינן שוין, דנשמות, גם כמו שירדו אח"כ לבי"ע עיקרן שייך לאצילות, ומלאכים שייכים עיקרן לבי"ע כו', וכמשנת"ל (בד"ה יהודה אתה⁵⁸). ובדוגמא כזאת יובן בענין אצילות ובי"ע כמו שהן כלולים במחצה"ק דא"ק, דהכל אלקות, ומ"מ אינן שוין כו'. ומובן דבא"ק הוא במדרי' נעלית עד אין קץ מכמו בדוגמאות הנ"ל באצילות, ואינן בבחי' מדרי' חלוקות בבחי' מציאות ממש, אפי' כמו בחי' המציאות דאצילות כו').

ועוד זאת, והוא העיקר (ואפשר דהא בהא תליא), דאינו דומה אופן המשכת אצילות מא"ק להמשכת בי"ע, וכמ"ש בע"ח שער הנקודים⁵⁹ פ"ב, דבכדי שיוכל אצילות לקבל מבחי' א"ק (והיינו בחי' התהוות האצ' כו') הוא ע"י צמצום, אבל כדי שיוכל גם הבריאה לקבל הוא ע"י פרסא כו'. וידוע דענין הצמצום דא"ק אינו כמו צמצום הא"ס, כמ"ש במ"א⁶⁰, והוא כענין מיעוט לבד. ולכן, בחי' הכלים דאצילות, הגם שנתהוו מא"ק דרך צמצום, מ"מ, הן אלקות ממש, ואינן בבחי' התחדשות כו'. אבל הכלים דבריאה, להיות התהוותן מא"ק הוא ע"י פרסא, שע"ז משתנה האור, וכמו הפרסא המפסקת בין אצילות לבריאה, שע"ז משתנה האור ובא בבחי' שינוי המהות כידוע⁶¹, כמו"כ בשרש המשכתן מבחי' מחצה"ק, מאחר שזהו ע"י פרסא (והיא שרש בחי' פרסא הנ"ל, כמש"ש בע"ח), ה"ה משתנים ובאים בבחי' שינוי המהות להיות בבחי' התחדשות כו'.

(56) ס"כ (קל, רע"א), וז"ל: ראשית היש הנברא ותחילתו הן הכלים די"ס דבי"ע.

(59) שער דרושי נקודות (שער ח).
(60) ראה סה"מ תרנ"ב ע' ג'נא. תרנ"ז ס"ע רמב ואילך.
תרס"ד ע' כה ואילך, ע' ל ואילך. לעיל ד"ה החודש הזה (ע' ריד).

(57) ראה סה"מ תרכ"ז ע' קטז ואילך. וש"נ. תרל"ג ח"א ע' קכה ואילך. וש"נ. תרנ"ד ע' רנד.

(61) ראה לעיל ד"ה החודש הזה שם. וש"נ.

(58) לעיל ע' קעז-ח. וש"נ.

(ושני הענינים הא בהא תלי', דבחי' כלים דאצילות, להיות שכמו שעלו במחה"ק דא"ק הן שם בבחי' פנימיות יותר, לכן התהוותם והתגלותן הוא ע"י צמצום ומיעוט בלבד, וכלים דבי"ע, להיותן שם בבחי' חיצוניות, לכן התהוותם הוא ע"י פרסא כו'. וכמו שנשמות ומלאכים, ידוע דלהיות הנשמות הן בבחי' פנימיות, לכן לא פעל בהם בחי' הפרסא שישתנו במהותן, אלא גם כמו שנעשו נשמות דבי"ע הן בחי' אלקות בעצם, ומלאכים, להיותן בבחי' חיצוניות, נתהוו בבחי' יש ממש כו', וכמ"ש במ"א⁶². וכמו"כ יובן בכלים דאצילות וכלים דבי"ע כו' כנ"ל. ועפ"ז יובן ג"כ, דלפי מה שית' לקמן (בד"ה וספרתם לכם⁶³) דגם כלים דאצילות נמשכו ע"י הפרסא דא"ק, מ"מ, לא נשתנו בעצם מהותן, וה"ה אלקות ממש כמו שהן בא"ק כו', ובפרט שהפרסא אינה כמו הפרסא שבין אצי' לבי"ע כו', וכמשי"ת⁶⁴).

דכשם שבבחי' הגילויים דא"ק שבכל העולמות, וכידוע⁶⁵ דרגלי א"ק מסתיימים בעשי', הרי יש בזה חילוקי מדרי', דבאצילות מאיר בבחי' גילוי, וכמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע פ"א וג'⁶⁶, דא"ס ע"י התלבשותו בבחי' חכמה שלמעלה מאצילות (דהיינו בחי' חכמה דא"ק, משא"כ בבי"ע אינו מאיר בגילוי בחי' א"ק. והנה, א"א שלא יהי' גילוי בחי' זו כלל בבי"ע, דא"כ מהו התועלת ממה שרגלי א"ק הם בעשי' כו'. ובמ"א⁶⁸ מבואר דמוכרח להיות גילוי בחי' זו בישראל כו'. אלא, שיש ההפרש⁶⁹ גדול בין הגילוי מזה בבי"ע להגילוי שבאצילות. דהנה, מה שמוכרח להיות בכאו"א מישראל הארת גילוי בחי' א"ק, מבואר במ"א⁷⁰ דהיינו בחי' אהבה המוסתרת שיש בכל אחד מישראל בניצוץ נשמתו ליכלל ולידבק בה' אחד, דעש"ז נק' כלה כו'⁷¹. ואהבה זו יש בכח כל אחד מישראל בתמידות כו', ואפי' בפחותי ערך ע"ה⁷² יש בחי' זו, רק שאינה בהתגלות מורגשת בנפשם תמיד, רק מוסתרת בבחי' מקיף ושומר עליהם מלמעלה. ולכן⁷³ יש בכח כל א' מישראל למסור נפשו על קדה"ק⁷⁴ בלי שום טו"ד השגת⁷⁵ אלקות, רק בבחי' אמונה כו', והיינו שאינו יכול להיות נפרד מאלקות כו'. ועז"א⁷⁶ אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי, פי' אע"ג שאין בחי' זו בבחי' השגה בבינתו, מזלי' חזי, היינו שרש נשמת כאו"א מישראל, חזי ממש, אשר אין באפשרו כלל לזוז מזה, כי רואה ממש, בלי שום השגת השכל, רק ראוי ממש (ועמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה רס"ה⁷⁷), כי משם נלקחו שרש נשי', וכמא⁷⁸ ישראל עלו

רג

(62) ראה אוה"ת בראשית (כרך ג) תקנו, ב. סה"מ תרל"ח ע' קיד. וראה גם סה"מ תר"ן ע' רצ. תרס"ה ע' קיט ואילך.
 (63) ע' רפה.
 (64) לקמן שם.
 (65) ראה ע"ח שער ג (סדר אצילות להרח"ו) פ"ב. שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ז בהגהת צמח. תניא אגה"ק ס"כ (קלא, ב. קלב, א). תו"א משפטים עח, ב. לקו"ת תוריע כא, ג. מסעי צה, ג. סה"מ תרנ"ז ס"ע רלז"ח. תרס"ה ס"ע נג.
 (66) כ"ה בהוצאת שקלאוו, תק"ס. ובע"ח שלפנינו: פ"ב ופ"ו.
 (67) ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקטו. סה"מ תרנ"ז ע' רמב.
 (68) לקו"ת שם כא, א. אוה"ת שם ע' תקט"י. המשך תער"ב ח"א ס"ע קיג ואילך. סה"מ תרע"ח ע' קצז.
 (69) אוצ"ל: הפרש.
 (70) אוה"ת שם ע' תקי. המשך תער"ב שם ע' קיד.
 (71) ראה לקו"ת שה"ש א, א ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ס"ע תצט ואילך. ע' תקיב ואילך. תרנ"א ע' ריט ואילך. ועוד.
 (72) = עמי הארץ (ואוצ"ל: וע"ה).
 (73) ראה תניא פי"ח (כד, א). ופי"ט (כה, א.ב).
 (74) אוצ"ל: קדה"ש [=קדוש השם].
 (75) אוצ"ל: והשגת (או: בהשגת).
 (76) מגילה ג, א.
 (77) סה"מ תרס"ה ע' סז"ח.
 (78) ב"ר פ"א, ד.

במח, רק אין⁷⁹ בהתגלות מוחו ולבו, ומסותרת היא למטה בהשתל' כו, וע"ז יש בחירה בכל א' מישראל להוציאה מהסתרה כו' (וי"ל דהיינו בחי' רשפי אש דשלהבת י"ה⁸⁰, בחי' אש הוי' דנש"י, שנת"ל בד"ה וילך איש⁸¹), ובפרט כשבא לידי קדה"ש כו, כנ"ל. וזהו מהארת גילוי בחי' א"ק שיש בכל העולמות, גם בעשיה, עי"ז יש בחי' אהמ"ס הנ"ל בכאו"א מישראל (ש)מצד שרשם בא"ק, שיכול להיות בגילוי, כנ"ל (והיינו מבחי' יושר דא"ק⁸². ובחי' עיגולים דא"ק⁸² המקיפים כל העולמות עד סוף העשי', מהם בחי' הביטול בכל הנבראים, שבטלים ממילא בלי שום הרגש כלל בנפשם כו, וכמ"ש במ"א בענין וכל קומה לפניך תשתחוה⁸³, דהיינו בחי' ציור קומה דא"ק, וכל העולמות ונבראים, שכולם לפניך תשתחוה בבחי' ביטול בתכלית, ומ"מ, מצד ההרגש פנימי, המה בעלי בחירה כו, וכמ"ש מזה בד"ה והי' אמונת עתך, רנ"ב⁸⁴). אך מה שבאצילות מאיר בבחי' גילוי, י"ל דזהו בחי' יחור"ע ובחי' ד"ע דאצילות כו, והיינו בחי' הביטול האמיתי דאצילות, דכולא קמי' כלא חשיב⁸⁵, מפני שמושג ומורגש שם איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו, וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה, וה"ז בחי' גילוי והרגש פנימי ממש כו. (וכן מבואר במ"א⁸⁷, דבחי' חכמה דא"ק היא בבחי' התלבשות באצילות, וכ"מ מל' הע"ח שם פ"א⁸⁶, ונתלבש באצילות, ובפ"ג⁸⁶, ומאיר באצילות כו, ומוכן שם דהכוונה בבחי' גילוי ממש כו). וכמו"כ⁸⁶ יובן בענין ההתהוות, שאינו דומה התהוות האצילות מא"ק להתהוות דבי"ע, דאצילות נתהווה מא"ק שלא בבחי' שינוי המהות, והוא בחי' המשכה מהעלם אל הגילוי לבד, אבל התהוות בי"ע הוא בחי' התחדשות ממש, גם לגבי אצילות, ומכ"ש לגבי א"ק כו.

ולזאת, בחי' הכלים דאצי' הן בבחי' אדמה לעליון לגבי בחי' א"ק, לפי שהן בבחי' המשכה מהעלם אל הגילוי מבחי' כלים דא"ק כו. אמנם, זהו דוקא לגבי א"ק, אבל לגבי עצמות אוא"ס, גם לגבי בחי' כח הגבול שבא"ס, שזהו"ע בחי' שיער בעצמו בכח כו, הכלים דאצילות הן בחי' יש מאין, וגם א"ק נק' אדם דבריאה⁸⁷ לגבי בחי' זו, בחי' יש מאין. וכמשנת"ל, דבחי' טה"ע אינו גם בבחי' כלל לגבי העולמות, כי הוא בבחי' העלם בעצמותו, ונשאר כך בעלם גם כאשר נתהווה בחי' טה"ת, בחי' מחה"ק דא"ק, כי זהו כמו בחי' סיבה לבד אל בחי' הרצון ומח' הקדומה כו, דההתהוות בבחי' סיבה (לא בבחי' עילה) הוא בחי' יש מאין כו, כנ"ל. ובפרט שכאן הי' באמצע בחי' הצמצום, א"כ הוא בבחי' אין ערוך לגמרי כו. (ובמ"א⁸⁸ אי' על האותיות דגליף גליפו (שזהו בבחי' ההשערה כו), דג"ז הוא הנשאר בבחי' העלם והסתלקות קצת כו, הרי לא הי' בזה צמצום גמור כו. וי"ל דהיינו בחי' אותיות הרשימה כו. והנה, בע"ח בתחלתו⁸⁹ ס' ענ"ג⁹⁰ אי' שע"י

רד

79) אוצ"ל: אינה.

80) ע"פ שה"ש ח, ו.

81) ע' קפט.

82) ראה (אודות עיגולים ויושר דא"ק) ע"ח שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב ואילך. שער ב (השתלשלות הי"ס דרך עיגולים) ספ"ב ג. סה"מ תרנ"ז ע' רלו ואילך.

83) נוסח פיוט נשמת כל חי.

84) סה"מ תרנ"ב ע' נא. (וראה גם סה"מ תרנ"ז ע' רמו.

לעיל ד"ה שובה ישראל (ע' ל).

85) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

86) כאן הוא סיום התחלת הפיסקא: דכשם שבבחי'

הגילויים כו, כמו"כ יובן בענין ההתהוות כו.

87) ראה תקו"ז סתי"ט (מב, א). ת"ע (קלג, סע"א). ע"ח שער ג (סדר אצילות להרח"ו) פ"א.

88) שער היחוד לאדהאמ"צ פ"ג (יב, א). הובא בסה"מ תרנ"ב ע' צו.

89) שער א (דרוש עיגולים ויושר).

90) = סוף ענף ג.

צמצום האור ומיעוטו נתגלה היות הכלי ואחר שכבר נתגלה ונתהווה כו', ומבואר במ"א⁹¹ דזהו בחי' הרשימו, די"ל דאותיות הרשימו הן בחי' התגלות לבד, שה"ה בחי' רושם מלפני הצמצום כו'. וידוע⁹² דאותיות הרשימה הן בחי' האותיות דגליף גליפו כו', אלא שקודם הצמצום הי' מאיר האוא"ס ע"י האותיות, ולא היו ניכרים האותיות כלל, וע"י הצמצום נתגלו האותיות כו', ונמצא לא נתחדש בהם דבר ח"ו כ"א מה שנתגלו כו'. ועם היות שי"ל שע"י נעשו בבחי' מציאות יותר כו', זהו רק מצד ההתגלות, לא שנתהוו ח"ו בבחי' מציאות, רק שע"י סילוק האור והתגלות האותיות, נעשו בבחי' כזו כמו אותיות מורגשים יותר כו' (ועמ"ש מזה בד"ה תקעו רס"ד⁹³). ומ"ש בע"ח ע"י צמצום האור ומיעוטו נתגלה כו', לכאורה איך יקרא צמצום הראשון בשם מיעוט, וה"ה בחי' סילוק לגמרי כו', י"ל ע"פ מ"ש במ"א⁹⁴, דאותיות הרשימו לא נגע בהם הצמצום, הגם שקודם הי' גילוי אוא"ס דרך האותיות, וע"י הצמצום נסתלק האור בבחי' העלם, שלא להיות גילוי האור ע"י האותיות כו'⁹⁵, אמנם, זהו רק בפעולת האותיות, ולא בעצם האותיות, שנאמר שהאותיות אינם ראויים אל האור, כי עצם האותיות לא זזו ממקומם, ולא ע"ד שבה"כ ח"ו שהאותיות נתפרדו כו'⁹⁶, אבל כאן הרי האותיות ראויים אל האור, רק שהצמצום הי' שלא יהי' הגילוי ע"י האותיות כו'. ולפי"ז י"ל דפעולת הצמצום הי' שלא יהי' הגילוי ע"י האותיות, והיינו בחי' סילוק האור לגבי מקום החלל, אבל לגבי עצם האותיות, אין זה בחי' סילוק כו', כי מאחר שהאותיות ראויים אל האור, ממילא לא נסתלק האור מהם, ומאיר בהם כמקודם. ונמצא שאין זה סילוק לגבי האותיות. ומ"מ נק' מיעוט, דהרי בתחלה הי' הגילוי באופן שיהי' הגילוי בהם וע"י במקום החלל, ועתה הגילוי רק לגבי האותיות לבד, הי' בחי' מיעוט כו' (כי ודאי אינו דומה אופן הגילוי בהאותיות קודם הצמצום לאח"כ, שקודם הי' אופן הגילוי בכדי שיאיר על ידן כו'. ובפרט לפמ"ש⁹⁷ שהצמצום לא הי' גם בפעולת האותיות, כ"א בהאור שנתעלם כו', ולזאת, גם בהאותיות, עם היות שלהיותן ראויים אל האור מאיר בהם האור לעצמן, מ"מ אינו דומה כו'). אך ידוע דרשימו הוא רק שרש ומקור הכלים⁹⁸, והן בבחי' התגלות לבד. אבל התהוות הכלים דא"ק מבחי' הרשימו הוא בבחי' יש מאין כו' [C]. ואח"כ להיות כלים דאצילות מא"ק הוא מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

וע"פ⁹⁹ הנ"ל יובן מ"ש אדם כי יהי' בעור בשרו כו', דאדם הוא מדרי' היותר [נעלה], והיינו בחי' האצי', שהוא בבחי' אדמה לעליון גם מצד הכלים כו', ולמטה היינו בחי' נשמות דאצילות שנק' אדם. והנה, אדם הזה, כשמוכשרין מעשיו, ותיקן כל הדברים

96) ראה ס' כנפי יונה ח"ג סנ"ו. סקמ"א. תו"א וישב כו, ג. שם בהוספות לפ' ויחי קד, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ט. וש"נ.

97) ראה סה"מ תר"ם שם ע' קכט. ע' שטט. וראה במקומות שנסמנו לעיל הערה 94.

98) ראה לקו"ת הוספות לס' ויקרא נד, א. דרמ"צ נא, א ואילך. ובהנסמן לעיל ד"ה אדם כי יקריב ע' רנג הערה 34.

99) בהבא לקמן ראה לקו"ת שבהערה 3. וראה גם אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקכו. ע' תקלא. לקו"ש חל"ז ע' 33. סה"ש תנשי"א ח"ב ע' 492 ואילך.

91) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקד.

92) ראה לקו"ת הוספות לס' ויקרא נג, ד.

93) סה"מ תרס"ד ע' יא ואילך.

94) ראה לקו"ת לג' פרשיות (ווילנא תרמ"ד) ע"ד, א [נדפס גם באוה"ת בראשית (כרך ו) תתרטח, ב] וראה גם המשך מים רבים תרל"ו פ"ג (ע' כ). וככה תרל"ז פמ"ז (ע' ט). סה"מ תר"ם ח"א ע' קכו ואילך. ע' שמח ואילך. ח"ב ע' תקב. תרמ"ג ע' עט ואילך. תרס"ד שם. המשך תער"ב ח"ג ע' ארסח ואילך.

95) ראה לקו"ת בהר מג, סע"ב"ג. הוספות לס' ויקרא שם נב, ד ואילך.

כו', יכול להיות שבעור בשרו, בחי' התחתונה שבו (חיצוניות דחיצוניות הכלים), עדיין לא נתברר הרע והפסולת, ונולדים סימנים בגשמיות בבשרו שלא כדרך הטבע, והם הנגעים, שאינם מליחות המצוים, וכמ"ש הרמב"ם סוף הל' טומאת צרעת¹⁰⁰, דענין הנגעים הי' בדרך אות ופלא בישראל בכדי לתקנם כו', ובזה"ז אינו נוהג ענין הנגעים, כי אין זה דבר מצוי¹⁰¹, ודוקא במי שתיקן ובירר כל הרע בכל הדברים, ורק בחיצוניותו לבד, בסוף לבושיו, נמצא איזה פסולת, לכן נולדו הנגעים, בכדי לתקן ולברר גם סוף הלבושים כו'. וזהו שאמר אדם כי יהי בעור בשרו, אדם דוקא, שהוא מדרי' היותר נעלה, שכבר תיקן הכל, יכול להיות בעור בשרו נגע צרעת, בכדי לתקן גם החיצוניות כו'. והתיקון הוא והובא אל הכהן כו', וי"ל ע"פ משנת"ל (ד"ה ויגש וד"ה יהודה אתה¹⁰²) דאהרן ממשך בחי' אה"ר בנשמות, שזהו למעלה מאצילות, ובד"כ היא בחי' ההמשכה שבבחי' א"ס כו', לכן משם נמשך לתקן גם בחי' החיצוניות וסוף הלבושים כו'. וזהו [ו] אדם כי יהי בעור בשרו, אדם דוקא, ורק בעור בשרו כו', והתיקון הוא והובא אל אהרן הכהן כו'.

מניעות, כהן מיוחס וכו'. וראה תו"ש (שמות מלוואים סח"י) הדעות אם נוהגין בזה"ז והטעמים. – וראה לקו"ש חכ"ב שם ע' 65 הערה 9.

(102) ס"ע קס ואילך, וע' קסט ואילך.

(100) פט"ז ה"י. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 72 הערה 36.

(101) ראה עד"ז בלקו"ת תזריע שם, שאינן מצויין כלל.

ובלקו"ש חכ"ב ע' 75 הערה 53 מעיר ע"ז: „צ"ע אם הכוונה רק מפני זה [שאי"ז דבר מצוי], (כי דינם שנוהגים גם שלא בזמן הבית (רמב"ם הל' טומאת צרעת פי"א ה"ו)) – ואין כל

בס"ד, ש"פ אצו"ק, רס"ו

וידבר כו' דבר אל כל עדת בני כו' קדושים תהיו כי קדוש אני. וצ"ל ענין הנתינת טעם באמרו קדושים תהיו לפי שקדוש אני, איך יתחייב שיהי' יציר כפיו דומה לקונו, וכמ"ש האוה"ח². והגם שארז"ל במד"ר פ' קדושים³ ע"פ⁴ כי תבאו אל הארץ ונטעתם, ריבר"ס⁵ פתח אחרי ה' תלכו⁶, וכי אפשר לב"ו⁷ להלוך אחר הקב"ה כו', אלא מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק אלא במטע תחלה, אף אתם כו', וכן מ"ע מהתורה ללכת בדרכיו⁸, מה הוא חנון כו', כמארז"ל בספרי⁹ וברמב"ם¹⁰, הובא בשו"ע רבינו ז"ל סי' קנ"ו סעיף ג', שציונו להתדמות לבוראינו ית', הלא גם הם עצמם אמרו וכי אפשר להלוך כו'. ועוד, שענין ההילוך אחריו, וכן ההילוך בדרכיו מה הוא רחום כו', אינו דומה למעלת בחי' הקדושה, שמעלת הקדושה יש לו יתרון על ההילוך בדרכיו, וכ"ש על ענין בחי' ההילוך אחרי ה' כו'. וא"כ אינו מובן נתינת הטעם שמפני שהוא ית' קדוש לכן תהיו קדושים כו'. ובמדרש¹¹ אי', יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני, קדושותי למעלה מקדושתכם, ולכאורה ה"ז היפך מהמובן בפסוק, שאדרבה, זהו נתינת טעם כו' כנ"ל. ולהבין כ"ז צלה"ק משנת"ל¹² דאצילות נק' אדם גם מצד הכלים דאצילות, להיותן בבחי' אדמה לעליון לגבי א"ק, להיות שכבר נתהוו במחה"ק דא"ק, והתהוותן באצילות הוא בבחי' המשכה מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

וע"פ הנ"ל י"ל, דמה שאצילות נק' קנין, יתכן יותר בהתגלות הכלים דאצילות מבחי' א"ק. דהנה, נת"ל (ד"ה החודש הזה¹³) דקנין הוא שאותו המהות שהי' ברשות המוכר בא לרשות הקונה. ונת' שם, דבאורות דאצילות א"א לומר שהן אותו המהות ממש דאור הנעלם שבעצמות המאציל, שה"ה למעלה מגילוי, וההתגלות דאצילות ה"ה בחי' הארה לבד מאור הנעלם (וכידוע¹⁴ דלמעלה מאצילות מאיר עצמות הקו, ובאצילות רק הארת הקו כו'), אלא שאינו מהות אחר ח"ו, ועש"ז נק' קנין, לפי שאינו מהות חדש, אבל אינו אותו המהות ממש כו'. אבל בכלים י"ל שהן אותו המהות ממש דכלים דא"ק. דהנה, בא"ק כבר נתהוו הכלים, וכמ"ש במב"ש ש"א ספ"ב¹⁵, דאל"כ במה יפרד א"ק מהא"ס כו', אלא שבא"ק הן בבחי' התכללות ממש, שכולם הם בהשוואה ממש, ואינו ניכר בחי' חכמה לבדה ובחי' הבינה לבדה כו', וההתגלות דספי' דאצילות הוא שנפרטה בחי' החכ' לבדה

17

(9) עקב פסקא מט.	(1) קדושים יט, ב.
(10) הל' דעות פ"א ה"ו.	(2) = האור החיים (ע"ה"פ).
(11) ויק"ר פכ"ד, ט. ובכ"מ.	(3) פכ"ה, ג.
(12) במאמר הקודם, ד"ה אדם כי יהי' (ע' רסא).	(4) קדושים שם, כג.
(13) ע' ריב.	(5) = ר"י ב"ר סימון.
(14) ראה דרמ"צ לו, א. קיט, ב. סה"מ תרס"ט ע' קסא. לעיל	(6) פ' ראה יג, ה.
ד"ה שובה ישראל ע' ל. וראה גם אגה"ק ס"כ (קלא, רע"ב).	(7) = לבשר ודם.
(15) = במבוא שערים שער א סוף פרק ב.	(8) ראה תבוא כו, יז, כה, ט. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1130 ואילך. חל"ד ע' 153 ואילך.

ובחי' הבינה לבדה כו', דחכמה דאצילות באה בפ"ע לבדה כו', אבל היא אותה החכמה דא"ק, אלא שנפרטה להיות בפ"ע משארי הספי' (וממילא עי"ז נעשית בבחי' מציאות ובבחי' מיעוט האור כו', וכמ"ש במ"א¹⁶). וכמ"ש במ"א¹⁷ המשל ע"ז כמו כמה אותיות מצורפים יחד בתיבה אחת, כמו תי' ברוך, וכשמפרטים ממנו אות ב' לבדו עד"מ, ה"ה אותו הב' ממש שהי' בתי' ברוך כו'. ועד"ז הו"ע מה שנפרטו הע"ס בחי' הכלים דאצילות מהכלים דא"ק, דבחי' חכמה דאצילות היא אותה המהות דבחי' חכמה דא"ק. והגם דכמו שהיתה כלולה בא"ק היתה בבחי' פשיטות ובבחי' העדר המציאות לגמרי, עד שהיו כלולים יחד בהשוואה כו' כנ"ל, ובהתגלות היא בבחי' מציאות כו', הנה בחי' פשיטותה והעדר מציאותה בא"ק, זהו רק מצד האוא"ס שמאיר שם. דזהו ההפרש בין האורות להכלים, דהאורות ה"ה בבחי' אין בעצם, כשכלולים במקורם, דעם היות שזהו מצד מקורם (וכמו זיו השמש בשמש שהוא בבחי' אין ואפס ובטל במציאות לגבי מאור השמש כו', כמ"ש בס"ב ח"ב פ"ג¹⁸), מ"מ, האור בעצם הוא בבחי' ריבוי אור ביותר, היינו במדרי' נעלית, ובאופן אחר מכמו שהוא אח"כ, ובבחי' אין בתכלית, עד שאינו בגדר גילוי בעולמות, והגילוי הוא רק הארה לבד ממנו כו' כנ"ל. אבל בהכלים, אין העדר מציאותם מצ"ע, דמצ"ע ה"ה בבחי' מציאות, שנתהוו להיות בבחי' מציאות כו' (דזהו ההפרש בין התהוות האורות להתהוות הכלים, דהאורות לא נתהוו להיות בבחי' מציאות, כ"א להיות בחי' גילוי אור, ובשרשם הם בבחי' גילוי העצם כו', אבל הכלים נתהוו להיות בבחי' מציאות כו'), והעדר מציאותם הוא מצד האור שמאיר בהם ועליהם כו', וכמ"ש במ"א¹⁹, וכשנפרטים, שמתעלם האור, נעשים בבחי' מציאות כו'. וא"כ, ע"ז יתכן יותר לומר ענין קנין, דהכלים דאצילות הן אותו המהות דכלים דא"ק, שהן שם ג"כ בבחי' מציאות, אלא דבא"ק היו בהעלם, כלולים בא"ק, בבחי' פשיטות, מצד האור שהאיר בגילוי, ובאצילות נתגלו מההעלם, וה"ה בבחי' מציאות ניכרת ומורגשת כו'.

אמנם עדיין צ"ל, איך שייך ענין גילוי ההעלם בכלים, הלא ידוע²⁰ הכלל דא"א להיות התהוות יש מיש אם לא שיהי' בחי' אין באמצע. וכידוע²¹ המשל ע"ז מזריעת הגרעין בארץ, דא"א להיות ממנו צמיחה אם לא שיוקב תחלה ויופסד מציאותו לגמרי ויהי' אין, אז דוקא תהי' הצמיחה כו'. וכמו"כ הוא ברוחניות, שא"א להיות התהוות יש מיש כ"א שיהי' בתחלה בבחי' אין כנ"ל. וא"כ אינו מובן בהתהוות הכלים מא"ק, הרי גם בא"ק הן בבחי' מציאות, הגם ששם הן בבחי' פשיטות, מ"מ בעצם הן בבחי' מציאות כמשנת"ל, עד שהכלים דאצי' נק' קנין לגבי זה, והיינו שהן בבחי' גילוי ההעלם לבד, ואיך יתכן שיהי' מציאות ממציאות בבחי' גילוי ההעלם כו'.

(19) ראה אוה"ת ענינים שם ע' שלב. וראה גם מקומות שנסמנו בהערה 16.

(20) ראה תו"ח שמות (הוצאת תשס"ג) ח"א קפו, ד ואילך. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' קכה. ע' רה. סה"מ תרל"א ח"א ע' רצו ואילך. וש"נ. תרנ"ז ע' רב ואילך. ועוד.
(21) ראה שערי אורה סג, א. סה"מ תרל"א שם ע' שא. תרנ"ז שם ס"ע רבי"ג. וראה גם אגה"ק ס"ח (קיג, א). לקו"ת בהר"מ, ב. נצבים ג, ד ואילך. נב, סע"ג ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רפח ואילך. תרס"ט ע' ז ואילך.

(16) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רמג ואילך. תרס"ד ע' כה ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' לה ואילך.

(17) ראה אוה"ת ענינים ע' שכט ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' ל. תרע"ח ע' רנו. תרח"ץ ע' קצד. תשי"ב ע' 61. תש"ה ע' 97, וע' 154. תש"ו ע' 89. ובמקומות שנסמנו בהערה שלפנ"ז. וראה גם לקו"ת שה"ש לח, סע"א-ב. ספר הערכים – חב"ד ח"ג ערך אור העולה על כולנה ע' שעא ואילך. וש"נ.
(18) ראה גם לעיל ע' קפג. קפה ואילך.

אך ²² הענין הוא, דהנה כתיב²³ ויקרא הוי' הוי', שיש ב' שמות הוי', שם הוי' דלתתא, ושם הוי' דלעילא²⁴, ופי' ויקרא הוי' הוי', שקרא והמשיך שם הוי' דלתתא משם הוי' דלעילא (או שהמשיך תוס' אורות משם הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא). דהנה, שם הוי' דלתתא הוא שם הוי' הבא בגילוי להוות ולהחיות עולמות ונבראים מאין ליש. וזהו שם הוי', ל' מהווה²⁵, שהוא מקור להתהוות העולמות, דבכדי שיהי' התהוות יש מאין, זהו ע"י ד' אותיות שם הוי' דוקא, יו"ד צמצום ה"א התפשטות כו'. והגם דההתהוות הי' ע"י שם אלקים, וכמ"ש²⁶ בראשית ברא אלקים כו', מ"מ, תחלה צ"ל צמצום האור ע"י ד' אותיות דשם הוי', דלולא זאת לא הי' אפשר להיות ההתהוות משם אלקים כו'. וגם, ידוע²⁷ דמ"ש ברא אלקים, אין הכוונה דשם אלקים עצמו בורא ומהווה, דההתהוות היא משם הוי', דשם אלקים הוא רק כמו מגן ונרתק לשם הוי', כמ"ש²⁸ כי שמש ומגן הוי' אלקים כו', אבל עיקר המהווה הוא שם הוי'. וז"ע למ"ד כלים דז"א שנעשים נר"ן לבי"ע²⁹, שזהו אור הנשמה דבי"ע, שמזה נבראו הכלים די"ס דבי"ע, וגם כל הנבראים והנוצרים והנעשים כו', וכמ"ש באגה"ק³⁰ ד"ה איהו וחיהי חד, והלמ"ד כלים הן ג' אותיות הו"ה דשם הוי' שמתלבשים בבי"ע להוותם כו'. והיינו, שמתחלה צ"ל צמצום האור ע"י ד' אותיות הוי' בכדי שיוכל להיות התהוות מאין ליש, ואח"כ ההתהוות בפועל הוא ג"כ ע"י אותיות וכלים דהוי' בהתלבשותן בשם אלקים כו'.

והענין, דהנה יש ב' מיני שפע. הא', הבאה בסדר והדרגה מעילה לעלול, מיש ליש, שיכול לבוא השפע כמו שהיא במשפיע אל המקבל, וכמו בגשמיות, בהשפעת הצדקה מעשיר לעני, וכמו"כ הוא בהשפעות רוחניות, שבאה השפע אל המקבל בלי שינוי המהות, וכמו בהשפעת השכל מן משפיע אל מקבל שהן בערך זל"ז, דגוף ההשפעה כמו שהוא אצל המשפיע באה אל המקבל כו'. והשפע הב', היא הבאה בדילוג הערך והמדרי' מן המשפיע אל המקבל בשינוי המהות לגמרי, שזהו הנק' מאין ליש, לפי שאין ערוך כלל למקבל לגבי המשפיע, שאז צריך שתבא השפע מן המשפיע ע"י בחי' צמצום אור עצמותו לגמרי, בכדי שתוכל לבוא השפע לפ"ע כלי המקבל לבד. והיינו בבחי' כח ושפע אור האלקי העליון שהוא בלתי בע"ג ותכלית, ואין ערוך כלל לנברא בע"ג לגבי בלתי בע"ג כידוע³¹, וע"כ, כשהוצרך להיות התהוות נבראים בע"ג מן הבורא ית' שהוא בלתי בע"ג, א"א להיות כמו אופן שפע הא' מעצמות המשפיע בדרך עו"ע כשאר ההשתל', אלא ע"י בחי' צמצום האור האלקי בתחלה לגמרי, והוא כדי שיוכל להיות אח"כ שינוי האור לפ"ע

ולא תשע) פ"ט. שער ד (שער עצמות וכלים) ספ"י. תניא שער היחוד והאמונה פ"ד (עט, א). סה"מ הש"ת ע' 40. וש"נ.

(26) בראשית א, א.

(27) ראה סה"מ תרנ"ז ע' נא"ב. תרנ"ט ע' סט ואילך. תרס"ד ע' קפט"צ. תרס"ה ע' קעח ואילך. ועוד.

(28) תהלים פד, יב.

(29) ראה ע"ח שער מד (שער השמות) פ"א"ב. קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, רע"ב). ובכ"מ.

(30) ס"כ (קל, א. קלא, ב).

(31) ראה תניא פמ"ח (סו, ב). מאמרי אדה"ז ענינים ע' נה. הנחות הר"פ ע' לת. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' תצט. ובכ"מ.

(22) בהבא לקמן ראה ד"ה וירא ישראל בתורת חיים שמות ח"א (הוצאת תשס"ד) קמט, ד ואילך. – וראה עוד (במאמרים המיוסדים על מאמר התו"ח): ד"ה הללוי' בסה"מ תרנ"ו ע' שטו ואילך. ד"ה וידבר גו' אנכי בסה"מ תרס"ד ע' פח ואילך. ד"ה ולחנה יתן בהוספות לטה"מ תרס"ד ע' רעו ואילך.

(23) תשא לד, ו.

(24) ראה תו"א בשלח סא, ד. לקו"ת דרושים לר"ה נט, סע"א ואילך. סה"מ תרל"ב ח"א ע' קכו. וש"נ. ע' קל. ע' רפו ואילך. תרמ"ד (הוצאת תשס"ב ואילך) ע' שמו ואילך. וש"נ. תרנ"ד ע' רחצ ואילך. ועוד.

(25) ראה זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר

הנצרך להיות מהות התהוות הבריאה דבע"ג כו', ובא"ל³², לא הי' מציאות בע"ג, אלא הכל הי' בבחי' אלקות בלתי בע"ג. וזהו"ע ד' אותיות שם הוי', דהוי' ל' מהווה, בבחי' שם הפעולה, שמהווה את הכל מאין ליש כו'. וכידוע³³ דאות יו"ד דשם הוי', שאינו רק כמו נקודה לבד בלי התפשטות שטח אורך ורוחב, מורה על בחי' צמצום אור העצמות, שמעלים ומצמצם בתחלה כל בחי' אור השפע שבעצמותו לגמרי, עד שנשאר רק כמו נקודה א' לבד. וענין נקודה זאת זהו רק מה שנשאר בעצם השפע רק לצורך התהוות רח הנבראים בע"ג לבד, שזהו רק נקודה א' לגבי האור הקודם, וגם זאת הוא בבחי' צמצום ובבחי' כללות לבד כו' (דמה שהיא בבחי' כללות זהו ג"כ צמצום לגבי התפשטות האור הקודם (גם לגבי בחי' חיצונית שבו כו'), ולגבי בחי' התפשטות שאח"כ, בחי' כללית זאת הוא בבחי' ריבוי אור כו'). והמשל בזה ידוע³⁴ מן השפעת שכל וחכמה מרב גדול לתלמיד קטן הערך, שאין ערוך כלל לתלמידו אליו שיוכל לקבל השכל כמו שהוא אצלו ברוחב חכמתו ובינתו, ע"כ ודאי צריך שהרב החפץ להשפיע לצמצם³⁵ עצם אור שפע שכל זה בלתי יתגלה השכלת עצמו באותו השכל, ונשאר רק נקודה א', שזהו מה שנתצמצם מן השכל מה שבערך לבוא אל המקבל, שבאין ערוך לגבי אור עצמות שכלו, ונקודה זו כוללת בהעלם וצמצום כל מה שיושפע להמקבל באורך ורוחב כו'. וענין ה' שאחר היו"ד הוא בחי' התפשטות באורך ורוחב בענין השפע הזאת, כפי הצריך לבוא אל המקבל דוקא, כי הנקודה כמו שהיא, ה"ה כללית עדיין, ולא ידע המקבל ממנה את הענין שכלי, שזהו למעלה מהשגתו, וגם יש בהנקודה ריבוי אור עדיין, וכידוע³⁶ דבכל³⁷ אור שכל כמו שהוא בכללות עדיין הוא בבחי' ריבוי אור, שאין זה לפ"ע המקבל, כ"א צריך לפרט הפרטים שבהנקודה מה שאפשר לבוא בהשגת המקבל, וגם בזה מתעלם האור והגילוי שבהנקודה כללית כו'. אך כ"ז בעצמות המשפיע, שמשער בעצמו הפרטים שבהשכל (וכמו שמצייר במח' איך להביא הציור או השכל בלשון וכתב). ואח"כ הוא"ו, שהולך ביושר מלמעלמ"ט קו קצר ומצומצם, זהו הילוך השפע דה"א לאחר ששיער את הפרטי' לפ"ע המקבל, אמנם הוא בעצמותו עדיין, [ו] אח"כ הוא הוא"ו שהוא ההמשכה והגילוי, והוא ההשפעה אל המקבל בבחי' המשכה בקו ישר מלמעלמ"ט, והיינו מה שבא השכל בקצרה בלי התרחבות הפרטים, אבל בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, וכמו קיצור המשנה³⁸, שיש בה הפרטים, אלא שהם בקצרה, שאינם מבוארים עדיין, וגם לא נפרטו כל הפרטים שבכל ענין וענין כו'. והוא"ו בראשו יו"ד³⁹, שהוא בחי' הצמצום מן ההתפשטות הקודמת, דבהמשכה זאת מתעלם עוד האור כו'. ואח"כ ה"ה"א הוא התפשטות והתרחבות הפרטים שבהוא"ו, והוא השטח הנתפס בהמקבל, כי ההמשכה דוא"ו אינו בבחי' תפיסא והשגה ממש בכלי המקבל, כי זהו רק מה שיודע את השכל בכללות עדיין כנ"ל, ואינו בא אצלו בבחי' תפיסא

(32) = ובאם לא.

(33) ראה אגה"ת פ"ד (צד, ב). מאמרי אדה"ז תקס"ו (הוצאת תשס"ד) ח"א ע' שעד"ה. תו"ח שמות ח"ב שנו, ג. שפז, ג. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ה ע' א'תשמז ואילך. סה"מ תרנ"ו ע' רנ. תרנ"ט ע' עא ואילך. ועוד.

(34) ראה סה"מ תרנ"ט. וראה גם סה"מ תרנ"ז שם ע' מח ואילך. ועוד.

(35) אוצ"ל: יצמצם.

(36) ראה סה"מ תרנ"ט שם ע' עג ואילך.

(37) אוצ"ל: דכל.

(38) ראה הקדמת הרמב"ם לפיה"מ ד"ה אחרי כן ראה להסתפק.

(39) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו שם ע' שעט. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרעח. וש"נ. נ"ך ע' עט. וש"נ.

בהגשמה לפ"ע החושים והכלים שלו, אבל הה' זהו השטח של המקבל, שנתפס בכלים שלו, ובא אצלו בהגשמה לפ"ע החושים שלו (ומ"מ מאיר לו עי"ז גילוי אור, וזה מזכך הכלים שלו, אלא שבא הענין לפ"ע הכלים שלו כו'), וכמ"ש כ"ז במ"א⁴⁰.

והנמשל מכ"ז יובן למעלה, בעיקר טעם קריאת שם הוי' ע"ש בחי' התהוות כל בע"ג מבבע"ג⁴¹ שאין ערוך כלל ביניהם, ע"כ הוצרך להיות ע"י ד' אותיות אלו דשם הוי', שהוא יו"ד, צמצום אור העצמות בתחלה, שזהו ההעלם והצמצום לגמרי עד שלא נשאר רק כנקודה דיו"ד, והו"ע צמצום החכמה בשביל מע"ב מאין ליש (כמו שמצמצם עצם כח שכלו בשביל השכלה קטנה לבנות בנין, והיינו לבוא לכלל שכל שאינו במהות וערך שכלו כלל כו'). וזהו בחי' הנקודה היא החכמה השייך לבריאת העולמות, שבאין ערוך לגבי העצמות כלל כו'. ונקודה זאת דחכמה כוללת בעצמה כל בחי' אור וחיות השייך אל העולמות כו'. והו"ע בראשית נמי מאמר הוא⁴², אלא שהוא מא' כללי⁴³, שכולל כל מה שי[ן]משך ממנו בזמן ומקום בעש"נ⁴⁴ גם בכללות דאבי"ע, שעתידי להתמשך בשית אלפי שנין כו'⁴⁵. והוא יו"ד דשם הוי', שמורה ענין עתיד ותמידי, כמו יו"ד דככה יעשה איוב כו'⁴⁶, והיינו כי יו"ד זה כולל כל מה שעתידי להתמשך תמיד כו', ולא שהוא בגילוי, אלא כולל בהעלם ובתמצית עדיין כו'. ולהיותה בבחי' כללות עדיין, ומאיר בה ריבוי אור, הנה כללות בחי' אות יו"ד אינו בבחי' גילוי כלל עדיין לגבי העולמות, וא"א להיות מזה התהוות העולמות כו'. וצ"ל אח"כ בחי' התפשטות דה"א ראשונה, שזהו מה שנפרטו הפרטים שבהנקודה, שזהו בחי' הגילוי יותר השייך אל העולמות, אמנם בזה מתעלם האור לגבי הנקודה כו'. ומ"מ, כ"ז עדיין בעצמות המשפיע, וה"ז למעלה עדיין מבחי' גילוי אל המקבלים, וכ"ש להיות בבחי' תפיסה במקבלים (והיינו להיות מזה בחי' היש ממש כו'). ועז"נ⁴⁷ הנסתרות לה' אלקינו, בחי' חו"ב⁴⁸, שזהו מה שנסתר ונעלם עדיין, ואינו בא בבחי' גילוי בעולמות עדיין כו'. ואח"כ והנגלות לנו כו'⁴⁷, ו"ה נגלות כו'⁴⁸, והיינו, שאחר הה"א מתצמצם עוד האור ובא באות וא"ו, שזהו בחי' ז"א, שנק' אלה, ל' גילוי, והוא בחי' גילוי אור אל העולמות, וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה⁴⁹, זכור רחמך וחסדיך כי מעולם כו'⁵⁰. אמנם, גילוי זה, הגם שהוא בבחי' המשכה, מ"מ, הוא בבחי' כללות עדיין, וא"א להיות מזה התהוות בחי' יש מאין ממש, כ"א מבחי' שטח דה"א אחרונה, שהוא בחי' כח הפועל בנפעל ממש, להיות ההתהוות מאין ליש גמור כו'.

וכללות הד' אותיות הוי' הן בע"ס דאצילות⁵¹, בסדר והדרגה דבחי' חו"ב וז"א ומל'. וכידוע⁵² דאצילות בכלל הוא בחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנבראים, והד'

(46) איוב א, ה. וראה תניא שעהיוה"א פ"ד (עט, רע"א).

(47) נצבים כט, כח.

(48) ראה תקו"ז תכ"ב (סג, ב). ת"ע (קכט, א). וראה לקו"ת פקודי ג, סע"ג-ד. אחרי כח, ד. שלח לה, סע"ז. ועוד.

(49) תהלים פט, ג.

(50) שם כה, ו. — וראה בכ"ז סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקמ ואילך. וש"נ. תרל"ד ע' נב ואילך. תש"ח ע' 272 ואילך. ועוד.

(51) ראה סה"מ תרנ"ב ע' קיד ואילך. תרנ"ו ע' רנ. ועוד.

(52) ראה לעיל ד"ה וישלח יעקב ע' קלח, ובהנסמן שם.

(40) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו שם ע' שעד. סה"מ תרנ"ו

ע' רנא. ע' שסט.

(41) = בעל גבול מבלתי בעל גבול.

(42) ר"ה לב, א. מגילה כא, ב. ובכ"מ.

(43) ראה זח"א טו, ריש ע"ב. לקו"ת במדבר יב, סע"ד

ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קפה. דרמ"צ קסז, א.

לקו"ש ח"י ע' 7 הערה 2.

(44) = בעולם שנה נפש.

(45) ר"ה לא, א.

אותיות הוי' הן סדר הבאת והמשכת האור שיהי' אפשר להיות ממנו התהוות היש דבי"ע כו'. (וראשית הצמצום דיו"ד בבחי' חכמה הוא שבא האור בדרך אין ערוך לגבי עצמות אוא"ס הסוכ"ע, וכמשנת"ל⁵³ בענין והחכמה מאין תמצא כו'⁵⁴, וכמו"כ הוא בד"פ בחכמה לגבי הכתר כו', ואח"כ מהחכמה ולמטה הוא בבחי' הצמצום ממדרי' למדרי' בבחי' סדר והדרגה כו'). ושם הוי' זה הוא שבא בגילוי לצורך התהוות העולמות, שזהו גילוי בחי' האור דאצילות, וכמשנת"ל (ד"ה החדש הזה⁵⁵) דאצילות הוא בחי' הגילוי, והוא בשביל התהוות ביי"ע כו' כנ"ל. ואח"כ בא בחי' ד' אותיות אלו בגילוי ביי"ע, והו"ע למ"ד כלים דזו"נ שנעשים בחי' נשמה לבי"ע⁵⁶ ומהווה מאין ליש, והם בחי' נר"ן דז"א ומל', שהם ג' אותיות הוי'. והיו"ד הוא בחי' אצילות כו'. וזהו ביו"ד נברא עוה"ב⁵⁷, געה"ע, ממוצע בין אצילות ובריאה. וכידוע⁵⁷ דבג"ע מאיר גילוי אור האצילות, דנשמות יושבין ונהנין מזיו השכינה⁵⁸, שהוא בחי' גילוי מהות האלקות המושג לנשמות הצדיקים בג"ע כו'. וה"א הוא בעולם הבריאה, שאינו מאיר שם מהות אלקות ממש, כ"א בחי' השגת המציאות לבד, וכמארז"ל⁵⁹ ע"פ⁶⁰ כי לא יראני כו', אפי' חיוה"ק כו' אינם רואין את הכבוד בבחי' ראי' המהות כו', ומ"מ משיגים בחי' המציאות דאלקות בהשגה גמורה כו'. וזו"ע שרפים עומדים ממעל לו⁶¹, ממעל לוא"ו⁶², והיינו לפי שאימא עילאה מקננא בכורסיא⁶³, שהו"ע ההשגה וההבנה באלקות, ומאיר בהם גילוי אלקות ע"י השגתם כו'. ולכן עולם הבריאה אינו עדיין בבחי' יש ממש, והיינו מפני שמאיר שם גילוי אלקות כו'. וכמשנת"ל דיו"ד וה"א הוא כמו שלעצמו עדיין, כמו"כ הוא בעולמות, דעולם הבריאה אינו עדיין בבחי' יש בגילוי, כ"א בחי' אפשרות הישות לבד כו', כידוע ומבואר במ"א⁶⁴, ונק' חשך והעלם לגבי למטה, וכמ"ש⁶⁵ ובורא חשך כו'. והתגלות היש הוא ביצירה, ונק' אור⁶⁶, והיינו לפי שביצירה מאיר בחי' הוא"ו דשם הוי', שנת"ל שזהו מה שנתצמצם האור מבחי' ההתפשטות דה"א ראשונה, ובא בבחי' גילוי אל המקבלים כו', ולזאת בעולמות נעשה מזה בחי' מציאות יש בהתגלות בעולם היצירה כו'. ומ"מ ידוע⁶⁷ דעולם היצירה ג"כ אינו עדיין בחי' יש ממש. ועיקר היש הוא בעולם העשי' דוקא, להיות דההתלבשות בעשיה הוא בחי' ה"א אחרונה, מל' דאצי', דאופן בעשיה⁶⁸, והוא בחי' תכלית צמצום האור להיות נתפס במקבלים ובעולמות, היינו מה שנתפס בבחי' יש דנבראים, והוא הכח האלקי המהווה מאין ליש ממש כו'.

ונמצא דשם הוי' בא בגילוי בעולמות ביי"ע להוותם מאין ליש כו', וזהו הטעם שהכל יכולים להלל ולשבח לשם הוי', אפי' המלאכים, וברואים התחתונים ביותר בשמים

(53) ד"ה החדש הזה (ע' ריג).

(54) איוב כח, יב.

(55) ע' ריא ואילך.

(56) מנחות כט, ב.

(57) ראה לעיל ע' יב. וש"נ. ס"ע טז.

(58) ראה ברכות יז, א.

(59) במדב"ר ספ"ד.

(60) תשא לג, ב.

(61) ישע"י ו, ב.

(62) ראה לקו"ת אמור לג, סע"ד.

(63) תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר

אבי"ע) פ"ג.

(64) ראה סה"מ תרס"ב ס"ע שנו ואילך. תרס"ג ח"א ע' קצד

ואילך. ח"ב ע' שא ואילך. תרפ"ו ע' כח ואילך. תרפ"ח ע' קסז

ואילך. תרצ"ט ס"ע 222 ואילך. תש"ו ע' 116 ואילך.

(65) ישע"י מה, ז. וראה פער"ח שער ז (שער הק"ש) פ"א. מ"ח

מס' תפלת הבריאה פ"א, ופ"ז. וראה בכ"ז לקו"ת דרושים

ליוהכ"פ סט, ב. שה"ש ד, ג. מב, ד. ועוד.

(66) ראה ישע"י שם: יוצר אור. [ובמקומות שנשמנו בהערה

הקודמת].

(67) ראה במקומות שנשמנו בהערה 65.

(68) ראה תקו"ז שם. ע"ח שם פ"ב.

וארץ וכל צבאם, וכמ"ש⁶⁹ יהללו שם הוי' כו', והלא שם הוי' שייך לנשמות דוקא, והעיקר ע"י תו"מ, שנק' תורת ה' ומצות ה'⁷¹ כו', וכמ"ש⁷² וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' לכן אמור לבנ"י אני הוי'⁷³, ע"י תו"מ כו', וכמ"ש במ"א⁷⁴, ומ"מ, כל הברואים מהללים ומשבחים לשם הוי' כו'. אך זהו בשם הוי' דלתתא, להיות דשם הוי' זה בא בעולמות להוותם מאין ליש. ועם היות דהחיות המתלבש בתוכם ממש הוא בחי' שם אלקים כו', מ"מ, הרי עיקר התהוותם הוא משם הוי' דוקא, דהוי' מהווה כו' כנ"ל. והגם שבודאי הוא בבחי' הבדלת הערך מנבראים דבי"ע (י"ל דגם בכלים דבי"ע, הנה מה שבהם בהתלבשות ממש הן האורות נפש רוח, שהן ג"כ יש מאין מאור הנשמה כו', וכ"ש מנבראים, דבחי' האור דכלים דאצילות הוא בבחי' הבדלה מהם כו'), מ"מ, מאחר שבא להיות בבחי' מקור המהווה, שייך שהנבראים דבי"ע יהללו וישבחו כו'.

והנה נת"ל (ד"ה אדם כי יהי⁷⁵), דקודם ההתהוות בפועל הרי עלו כל העולמות והנבראים תחלה במח', שזהו בחי' הרצון מה שנתעורר ברצון כבי' להיות התהוות העולמות, והיינו בחי' מחה"ק דא"ק כו', ועז"א בזהר⁷⁶ כד סליק ברעותא למברי עלמא, דקאי על בחי' א"ק, כדאי' בע"ח⁷⁷. וממילא הרי יש שם הוי' גם בבחי' הרצון ומחה"ק דא"ק כו', אלא דשם הוי' זה אינו מקור להתהוות, כ"א מה שעלה ברצונו שתהי' ההתהוות ע"י שם הוי' דלתתא כו'. ונת"ל שם, שיש בחי' הרצון כמו שהוא באוא"ס לפני הצמצום, מה שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו'⁷⁸, והו"ע מש"א בזהר⁷⁹ בריש הורמנותא דמלכא, שהוא בחי' התעוררות הרצון דעצמות אוא"ס להאציל ולברוא כו', גליף גליפו בט"ה"ע, שהו"ע שיער בעצמו בכח כו'⁸⁰, והיינו בחי' רצון המוחלט שהוחלט בעצמותו שיהי' התהוות העולמות ובאופן כך וכך כו', אלא שזהו בבחי' העלם בעצמותו עדיין כו'. ומבחי' הרצון המוחלט נמצא הרצון ומחה"ק הנ"ל אחר הצמצום, שהוא ג"כ בחי' רצון כללי על כל השתל' כו', אמנם, הרי זה בא בדרך אין ערוך מבחי' רצון המוחלט הנ"ל, דאוא"ס כמו שהוא לפני הצמצום אינו בגדר העולמות כלל, גם לא בגדר רצון כללי כלל לעולמות כו', ומה שנתהווה בחי' מחה"ק דא"ק, שהוא בחי' רצון הכללי לעולמות, זהו ע"י צמצום, שהוא בחי' התעלמות האור הראשון לגמרי, בכדי שיהי' בחי' הרצון ומחה"ק הנ"ל. וזהו"ע היו"ד דשם הוי' זה, שהוא בחי' העלם אור העצמות דא"ס, ונשאר רק נקודה א' לבד, הוא בחי' האור השייך אל העולמות כו'. ובכללות הוא בחי' נקודת הרושם שנשאר אחר הצמצום כו', דנקודה זו כוללת בעצמה כל מה שבא בגילוי אח"כ בעולמות כו', וכמ"ש במ"א⁸¹, ובפרטיות היינו בחי' חכמה הקדומה דא"ק, דכשם שבחי' חכמה דאצילות היא בחי' חכמה דמע"ב, והיא בחי' נקודה דיו"ד הנשאר אחר הצמצום דבחי' כתר

ריא

69) תהלים קמת, ה. יג.

70) בא יג, ט. תהלים יט, ח.

71) שלח טו, לט. ובכ"מ.

72) וארא ו, ג.

73) שם, ו.

74) ראה תו"א וארא נו, א. שם סע"ג-ד. ובכ"מ.

75) לעיל ע' רסב ואילך.

76) ח"ג קעת, א.

77) שער י (שער התיקון) פ"ב.

78) ע"ח שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

79) ח"א טו, א.

80) ראה מק"מ לזח"א שם.

81) ראה סה"מ תרמ"ז ע' מד, וע' מח ואילך. תרמ"ח ס"ע

קס ואילך. תרנ"ט ע' עז [וראה הערת כ"ק אדמו"ר שם], וס"ע קצב"ג.

כו' כנ"ל, כמו"כ בחי' חכמה דא"ק היא בחי' חכמה דמע"ב, שעז"נ⁸² כולם בחכמה עשית כו', כמ"ש בע"ח⁸³. ונקודה זאת כוללת בעצמה כל מה שיתגלה אח"כ בכללות ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד, הכל כלול בנקודה זאת דחכמה, אלא שהוא בהעלם בבחי' כללות עדיין כו'. והה"א זהו מה שבא לידי התפשטות אורך ורוחב, והוא שנפרטו הפרטים שבנקודת החכמה כו' (ואין הכוונה שיהי' פרטים ממש בבחי' התחלקות, דהרי כללות זה הוא בחי' מחה"ק דא"ק שלמעלה מהתחלקות כו', אלא שבא"ק גופא זהו בחי' התפשטות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אדם כי יהי'⁸⁴) דמ"מ יש בא"ק כל הפרטים, רק שעומדים בהשוואה, שז"ע צופה ומביט עד סוף כל הדורות, וכולם בסקירה א' כו'), והוא בחי' בינה דא"ק. והו"ה היינו בחי' ההמשכה וההתפשטות, והכל בבחי' פרצוף דא"ק גופא. ומבחי' ההתפשטות דה"א אחרונה שבו הוא בחי' ההמשכה והגילוי בעולמות, והיינו שמבחי' מל' דא"ק נעשה כתר ועתיק דאצי' כו'. וזהו"ע שם הוי' שבמחה"ק דא"ק, שהן בחי' ע"ס שבו, הנק' ע"ס הגנוזות⁸⁵, וכדמשמע בע"ח שע"א⁸⁶ ענף ד', וגם כולל בחי' ד' עולמות אבי"ע הכלולים בא"ק, שנכללים בשם הוי', יו"ד אצילות, ה' בריאה כו', והכל כמו שהוא בא"ק כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש קדושים תהיו כי קדוש אני, שזהו נתינת טעם, דלהיות דבחי' אצילות היא בבחי' אדמה לעליון לגבי בחי' א"ק, וכמשנת"ל בענין הד' אותיות הוי' שיש באצילות בסדר הבאת והמשכת האור, שזהו בדוגמא כמו הד' אותיות שבא"ק כו', ולזאת או' קדושים תהיו כי קדוש אני כו', דקאי על שם הוי' דא"ק, דכמו"כ קדושים תהיו בבחי' קדושת הוי' דאצי' שבבחי' אדמה לעליון כו'. ומ"מ ארז"ל ע"ז יכול כמוני, ת"ל כו' קדושת למעלה כו', י"ל להיות דאצי' הוא רק אדמה לעליון, אבל בחי' א"ק למעלה מהאצי' ז"ע קדושת למעלה כו'. וגם י"ל לפי משנת"ל (ד"ה אדם כי יהי'⁸⁷) דכלים דאצילות הן בבחי' אדמה לעליון רק לגבי א"ק, אבל [לגבי] בחי' רצון הפשוט דטה"ע הן באין ערוך כו', עז"א קדושת למעלה מקדושתכם כו'. וזהו קדושים תהיו, להיות כי קדוש אני, בחי' הוי' דא"ק כו' (ובכללות נשמות⁸⁸ זהו ע"י שיהי' גדורים ופרושים כו'⁸⁹, היינו ע"י המצות, ובפרט במל"ת, שע"ז יתעלו לבחי' קדושה זו להיות ריב בבחי' אדמה כו'), ומ"מ, יכול כמוני, כמו בחי' א"ק ממש, וכ"ש לגבי אוא"ס שלמעלה מבחי' א"ק, ת"ל כי קדוש אני, קדושת למעלה מקדושתכם כו'.

(86) = שער א (דרוש עגולים ויושר).

(87) לעיל ע' רסב ואילך.

(88) אוצ"ל: הנשמות (או: נשמות ישראל).

(89) ראה פרש"י עה"פ קדושים תהיו.

(82) תהלים קד, כד.

(83) שער ג (שער סדר אצילות למהר"ח) פ"א. פ"ג.

(84) לעיל ע' רסו ואילך.

(85) ראה לעיל ד"ה כי עמך מקור חיים ע' רמד ובהנסמן

שם בהערה 48-9.

בס"ד, ש"פ אמור, רס"ו

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה.¹ וצ"ל² מהו אומרו ממחרת השבת, והלא הכוונה היא ממחרת היו"ט³, וזהו שאומר מיום הביאכם את עומר כו', וא"כ מפני מה אומר ממחרת השבת. וכידוע⁴ שהצדוקים טעו בזה ואמרו ממחרת השבת ממש, והאמת הוא ממחרת היו"ט, וא"כ כך הול"ל⁵. וגם מהו וספרתם לכם, והול"ל וספרתם ממחרת כו'. גם צ"ל מהו"ע שבע שבתות תמימות תהיינה, מהו"ע התמימות בשבתות כו'. ולהבין כ"ז צלה"ק משנת"ל⁶ דיש שם הוי' באצילות, והיינו בסדר הבאת האור ע"י הע"ס דאצילות כו', וכמו"כ יש שם הוי' בא"ק, והיינו בע"ס דא"ק שנק' ע"ס הגנוזות כו'.

והנה הע"ס דא"ק הן בכחי' התכללות לגמרי⁷, וכמשנת"ל (ד"ה אדם כי יהי"ט) דא"ק הוא בחי' אור כללי⁸ שכולל כל ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד בהשוואה א', וכמא"י¹⁰ צופה ומביט עד סוכ"ד¹¹ בסקירה אחת כו', והיינו לפי שהע"ס דא"ק אינם בכחי' מציאות להיות ניכרים למציאות בפ"ע כו'.

וידוע¹² המשל בזה, שזהו כמו כחות הכלולים בנפש, כמו כח השכל וכח המדות שישנם גם בעצם הנפש, דאל"כ מאין באים הכחות כו', אבל שם הם אינם במציאות כחות ממש. דהכחות כמו שהן בגילוי ה"ה במציאות מורגשת. וכמו כח החכמה, שהוא כח מורגש, ואנו יודעים אותו והגדרתו איך ומה הוא, והיינו שמקבל ויודע כל דבר בבחי' כללות דוקא, ואנו מרגישים אופן הידיעה, ר"ל איך [ש]אנו יודעים את הדבר מצד כח החכמה כו', ובאופן האור והגילוי בהענין כו', והתפעלות הנפש בזה הוא בבחי' דביקות, לא בבחי' התפעלות כו', כידוע¹³. וכמו"כ כח הבינה, אנו יודעים אותו, וההגדרה [שלן] לידע בכל דבר בבחי' התפשטות וברכוי פרטים, ואנו מרגישים אופן הידיעה בהענין ע"י כח הבינה, ואופן האור והגילוי כו', ובכח הבינה הוא בבחי' התפעלות, לא בבחי' דביקות לבד כו'. הרי שהכחות האלו הם בכחי' מציאות מורגשת, שאנו יודעים איך ומה המה.

(1) אמור כג, טו.

(2) ראה ד"ה וספרתם באוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תתסח ואילך. ד"ה הנ"ל בסה"מ תרס"ג ח"ב ע' קצח. ע' ריא ואילך.

(3) ראה מנחות סה, ב.

(4) מנחות שם, א.

(5) = הוי ליה למימר.

(6) במאמר שלפנ"ז (ד"ה וידבר גו' קדושים – לעיל ע' רעז).

(7) ראה סה"מ תרס"ב ע' שכו ואילך.

(8) לעיל ע' רסב ואילך.

(9) ראה לעיל ד"ה החודש הזה ע' ריד ובהנסמן שם בהערה

142.

(10) נוסח ברכת זכרונות דתפלת מוסף דר"ה.

(11) = סוף כל דרגין.

(12) בהבא לקמן ראה אוה"ת ענינים ע' שכה. תו"א נח י, ג"ד. תו"ח נח סז, ב ואילך. שער היחוד לאדהאמ"צ פי"ט (טז, ב). סה"מ תרס"ה ע' צו ואילך. וראה גם שער היחוד שם פ"י"א (ט, סע"ב ואילך). סה"מ תרנ"ב ע' מה. תרנ"ד ס"ע רצב"ג. תרנ"ח ע' צט ואילך. ע' קסא ואילך. תרס"ב שם. תרס"ג ח"א ע' קיט. ע' קל"ז. תרס"ג ח"ב ס"ע פב"ג. תרס"ד ע' כה"ו. אעת"ר ס"ע לב ואילך. המשך תער"ב ח"א ס"ע כט ואילך.

(13) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ח ע' טו ואילך. וראה גם לעיל ד"ה כי כאשר השמים (ע' קצו).

וכה"ג הוא בכל הכחות, שכולם הם במציאות מורגשת. והכחות אלו כמו שהן בעולם, וכמו בכח המשכיל, שהוא בחי' כח החכמה וכח הבינה כו', אינם בבחי' מציאות מורגשת, שהרי אין אנו מרגישים אותן, ואין אנו יודעים איך ומה המה כו', רק אנו יודעים מציאותן ע"י הכחות הגלויים, שאנו מרגישים שכל השכל המאיר במוח ה"ה נמשך מאיזה מקור, מזה אנו יודעים שיש מקור השכל, אבל אין אנו מרגישים אותו ממש, והיינו לפי שכל השכל מופשט ממציאות שכל עדיין לכן אינו מורגש כו'. וכן המדות שלמעלה מהשכל ריג נק' טורי חשובא כידוע¹⁴, והיינו שהן בבחי' העלם כו'. ומ"מ, גם כח המשכיל מוגדר בגדר שכל, והוא רק פשוט ממציאות שכל ממש, אבל מ"מ הוא מוגדר ג"כ בגדר שכל, וכמשנת"ל (ד"ה ואברהם זקן¹⁵). וכמ"ש במ"א¹⁶ דבחי' חו"ב הנעלמים, הנה כח החכמה הוא שרואה ביטול כל דבר והתכללותו בבחי' אין, וכח הבינה הוא איך שהאין הוא בכל דבר כו' (והן ב' יחודים דה' אחד¹⁷ מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע כו'¹⁸). ועם היות שזהו בבחי' הפשטה לגמרי ממציאות חו"ב [כמו] שהן בגילוי כו', דחו"ב כמו שהן בגילוי ה"ה כחות שכליים, אלא שהחכמה היא שהשכלי הוא בבחי' נקודה, ובינה הוא שהשכלי בבחי' התרחבות כו', אבל הכל ענין שכלי כו', משא"כ בחי' חו"ב הנעלמים אין זה ענין שכלי כלל, כי אין זה מה שמושג ומובן כך או כך כו', אלא שזהו בחי' הרגש ענין האלקי, אם שהכל כלול כו' או כו' כנ"ל, מ"מ, ה"ז ג"כ הגדרה, זה מוגדר בגדר זה, וזה כו'. ובאמת אין זה יוצא מההגדרה דכחות השכליים דחו"ב, דהכלל בזה, שהחכמה היא בבחי' נקודה, ובינה היא בבחי' התפשטות. ולכן, בכח החכמה הנעלמה נרגש איך שהכל כלול בהאין האלקי, ובכח הבינה נרגש איך שהאין האלקי הוא בכל דבר, והיינו בחי' נקודה והתפשטות כו' (וכמ"ש במ"א¹⁹ בענין ונתתי כו' יורה ומלקוש כו'²⁰). וי"ל שזהו רק בחי' הגבלה והגדרה מופשטת, אבל לא בלתי מוגדר לגמרי כו'. אבל כמו שהכחות כלולים בעצם הנפש הוא שאינן מוגדרים בשום גדר וגבול כלל, והיינו, כל כח כמו שהוא בבחי' פשיטות בתכלית, שמופשט לגמרי מההגדרה שלו. וכמשנת"ל (בד"ה הנ"ל²¹) דכח ההיולי העצמי דשכל אינו שכל כלל, ונק' העלם שאינו במציאות, אפי' לעצמו כו'. וכמו"כ הוא בכל כח פרטי, דכח החכמה אינו בגדר החכמה כלל וכלל באיזה הגדרה שיהי', וכמו"כ כח הבינה אינו בגדר הבינה כלל, וכה"ג בכל הכחות שאינם מוגדרים בשום גדר כלל וכלל כו', ולכן עומדים שם כולם בהשוואה ממש, לפי שאינם בבחי' מציאות ניכרת כלל וכלל כו'. אבל מ"מ א"א לומר שאינם בבחי' כחות כלל, אלא שהן כחות פשוטים לגמרי, שמופשטים מאיזה הגדרה והגבלה שיהי', גם מהגבלה רוחניות הבלתי מורגשת כו'.

והנה איך הם כחות בלתי מוגדרים, באמת אין אנו יכולים להבין זאת, כי בד"כ אין אנו משיגים ענין הפשיטות, וכל השגתינו הוא שאנו משיגים דבר המוגדר ומוגבל, לא

17) ואתחנן ו, ד.

18) ראה סה"מ תרנ"ה ע' קכה. תרס"ה ע' קפת. לעיל ד"ה כי כאשר השמים ע' רב, ובהנסמן שם.

19) ראה אמרי בינה שער הק"ש נה, ב ואילך.

20) עקב יא, יד.

21) ד"ה ואברהם זקן (ע' קיא).

14) ראה זח"ג רח, א, ריב, א, רלג, א. ועוד. תו"א מקץ לה, ד. משפטים עו, א. לקו"ת פקודי ז, ג. אמור לו, ב. לט, ב. בחקותי מז, א. נשא כג, א. שה"ש טו, ג. ועוד.

15) לעיל ע' קי.

16) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפת. וראה גם סה"מ תרנ"ח ע'

ק.

מה שהוא פשוט, וממילא א"א לנו להבין פשיטות הכחות, ובפרט באופן הנ"ל. אמנם, זאת בהכרח לומר שהן בבחי' פשיטות בתכלית, כי מאחר שהן כולם שם בהשוואה ממש, וכמא' 22 וכולן נסקרים בסקירה אחת, ואם נאמר שיש בהם איזה הגדרה שיהי, גם בחי' הגדרה מופשטת, ה"ה מחולקים זמ"ז, ואיך עומדים בבחי' התכללות ממש בהשוואה גמורה בסקירה א' כו', אלא בהכרח לומר שהן בבחי' פשיטות לגמרי, בלי שום הגדרה כלל וכלל, ולכן עומדים כולם בהשוואה כו' (ויש לצייר זה קצת, כמו כשרואה איזה נוי ויופי באיזה דבר, ואינו יודע עדיין מהו הדבר, ומפני מה הוא היופי בזה, וידוע 23 דעיקר היופי הוא מהקוים הדקים שבהצור, אבל הוא אינו יודע כלל מהפרטים, וממה הוא היופי, רק רואה יופי גדול מאד, והיינו שמקבל את הדבר בפשיטותו לבד כו'. ובאמת אין זה משל לכחות עצמיים, כי כאן הרי יש ענינים מוגבלים הגורמים את היופי, רק הוא רואה את הפשיטות עדיין כו'. אמנם כמו"כ הוא בראי' דחכמה, דמה שידוע בבחי' ראי' דחכמה הוא שרואה פשיטות הדבר כמו שהוא בלתי מוגדר עדיין, ולכן יכול להביא אח"כ את הענין בכמה השגות ובכמה הגדרות, מפני שידוע את הדבר כמו שהוא בפשיטותו כו'. ומ"מ, ג"ז אינו בלתי מוגדר לגמרי, לבד שזה מוגדר בכללות הענין, כמו ההתאמתות והראי' בענין כולא קמי' כלא חשיב 24, או בענין ה' אחד, או דלית אתר פנוי כו' 25, וכה"ג, או כדאי' בזהר 26 נושא עון חמית כו', וכה"ג, הנה הענין בעצמו הוא מוגדר עדיין, והיינו באיזה אופן הוא רואה ויודע את הענין כו', כי יש חילוקים באופן הראי', וכמו שבודאי לא הי' דומה ראיית הרשב"י לראיית תלמידיו 27, וכה"ג, אלא שאין זה הגדרה שכליות להיות מוגדר ממש. וי"ל שזה מכוון לענין הגבלה מופשטת, אבל לא כמו פשיטות מהגדרה לגמרי, ורק כמו ציור בזה יכול להיות מענין הנ"ל. וביותר יובן 28 מהמשל הגשמי הנ"ל, שרואה היופי בהדבר, ואינו תופס כלל הפרטים, אלא תופס פשיטות היופי, הרי יש כאן פרטים המביאים וגורמים את היופי, והוא אינו יודע הפרטים כלל, כ"א פשיטות הדבר כו'. אלא שזהו במשל גשמי, וממילא יש כאן פרטים ממש, אמנם מזה [יובן] 29 איך לצייר איך שיהי' כחות פרטים בבחי' פשיטות לגמרי כו'. אמנם, מוכרחים אנו לומר שהכחות הן פשוטים לגמרי מכל הגדרה באיזה אופן שיהי', שבאם הי' בהם איזה הגדרה שיהי', לא הי' אפשר שיהי' בהשוואה א', א"כ מוכרח לומר שהן מופשטים לגמרי כו'. וראי' לזה 30 ממה שארז"ל 31 רואין את הנשמע ושומעין את הנראה, דבמ"ת שהאיר אצלם אור עצם נשמתן, היו רואין את הנשמע כו', הרי כ"כ הוא פשיטותן מהגדרה עד

ריד

ר"ה [תרס"ו] .. בד"ה וספרתם לכם מבו' דבמשל הגשמי דראי' הנ"ל מוכן ענין הפשיטות יותר מבחי' ראי' דחכ'. וי"ל כמו במשל הנ"ל כשרואה את הציור הרי אינו תופס כלל את הפרטים כ"א את היופי הבא מהם, י"ל בדוגמא כזאת בהנמשל שבהאור אין הספי' שבו בבחי' מדרי' פרטים כ"א מה שעל ידן .. כללות האור הוא בחי' אור השייך אל האצ"י היינו להאציל בחי' חכ' וחסד דאצ"י כו'. עיי"ש.

(29) בכתי"ק: יובן ענין. והעביר ע"ז קולמוס.

(30) ראה גם אוה"ת ענינים והמשך תערי"ב שבהערה 12.

סה"מ תרכ"ט ע' ריח. וש"נ. תרס"ג ח"ב ס"ע קסו"ז.

(31) מכילתא יתרו כ, טו.

(22) ר"ה יח, א. – וראה בכ"ז סה"מ תרנ"א ע' קעה ואילך.

(23) ראה אוה"ת בראשית (כרך 1) תתרח, א. סה"מ תרל"ח

ע' רעז. תרנ"ח ס"ע יג"ד. תרס"ח ע' ריא"ב.

(24) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(25) תקו"ז תנ"ז (צא, סע"ב).

(26) ח"ג קלב, ב (באד"ר). – וראה בכ"ז מאמרי אדה"ז על

פרשיות התורה ח"א ע' רסה. שער האמונה לאדהאמ"צ צד, ב

ואילך. תו"ח שמות (הוצאת תשס"ג) ח"א קג, א. סה"מ תרנ"ח

ע' טו. ועוד.

(27) ראה זח"ג שם.

(28) ראה סה"מ תרס"ח שם ריש ע' ריב: „ובדרוש יו"ט של

שמתחלפין בפעולתן, ומ"מ הי' ראי' ושמיעה, אלא שפשיטותן הוא כ"כ עד שיכולים להתחלף בהפעולה כו'. (והנה ידוע³² דמלאכים הם מופשטים מגשם לגבינו, דגם הגופים שלהם הן מיסודות הרוחניים, אש ורוח³³, והיינו אש ורוח דעולם היצירה, ומכ"ש נפשם שהוא פשוט מגשם. וזה במלאכים דיצירה. ומלאכים דבריאה הנק' שרפים³⁴, ודאי הם מופשטים לגמרי לגבינו. ובלתי ספק הוא אשר הכחות העצמיים הן יותר פשוטים מהגדרה מופשטות המלאכים היותר נעלים כו'). ואחר כ"ז אין לומר שאינם כחות כלל, שהרי הן כחות, אלא שהן כחות פשוטים בתכלית כו'.

וכמו"כ יובן עד"מ באותיות שבנפש. דהנה, אותיות הדיבור הן אותיות מורגשות בבחי' יש, אבל אותיות המח' אינן מורגשים כ"כ בישות, רק הן מורגשים לעצמו, ואותיות שבחכמה הן רק אותיות ניכרים לכד, וכ"ש אותיות שברצון ותענוג שאינן ניכרים כל כך, ומ"מ, ה"ה אותיות במציאות מוגבלת, אלא שזהו כמו הגבלה מופשטת, אבל לא בלתי מוגבלים כו'. והנה ידוע³⁵ שיש אותיות גם בעצם הנפש, וכמא³⁶ הנפש מלאה אותיות, והרי האותיות שבעצם הנפש אינן במציאות מוגבלת כלל, כי אינו שייך בנפש שום מציאות מוגבל, וה"ה פשוטים לגמרי מכל הגבלה כו', ומ"מ, ה"ה אותיות, שיש אותיות בנפש, אלא שהן אותיות פשוטים לגמרי בלי שום הגבלה כלל כו'.

והדוגמא מכל הנ"ל יובן בע"ס דא"ק, שהן בבחי' פשיטות בתכלית שם, עד שעומדים רטו שם כולם בהשוואה, וכמו בחי' חכמה דא"ק, דאינה בבחי' מציאות מוגבלת כלל וכלל באיזה הגבלה שיהי', שאינה בגדר והגבלת החכמה כלל, אלא בבחי' פשיטות לגמרי, וכמו"כ בחי' הבינה דא"ק, וכה"ג בכל הע"ס דא"ק כו'. והיינו, מצד הביטול שלהם והתכללותם בהאוא"ס שמאיר בא"ק, אינם בבחי' מציאות מוגבלת ובבחי' מציאות ניכרת כלל, וכמשל הנ"ל בהכחות עצמיים הפשוטים, וכמשל האותיות הפשוטים שבעצם הנפש כו'. ולכן נק' ע"ס הגנוזות, בחי' סתים ונעלם לגמרי, שאינם בבחי' מציאות ניכרת כלל כו'. ונק' מים עליונים שמעל לרקיע כו'³⁷. כי בכללות, בחי' ע"ס הגנוזות וע"ס הגלויות הן בחי' עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי'. דהנה, בפרטיות המדרי', בחי' עדאת"ג היינו בחי' זו"נ המלוכשים בבי"ע, וכנ"ל (בד"ה קדושים תהיו³⁸) דבחי'³⁹ למ"ד כלים דזו"נ כו'⁴⁰, שהנברא נראה יש ונפרד כו', ועדאת"כ זהו בחי' אצי', יחו"ע, דשם הכל בבחי' ביטול כונוני ימא⁴¹ שא"א להיות נפרד כו'. ועד"מ⁴² כמו אותיות הדיבור שמתגלים אל הזולת

בחקותי מה, ד. שה"ש ד, ב. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' שט. וש"נ. סה"מ תרצ"ו ע' 110. וש"נ.

37) ע"פ בראשית א, ז. וראה זח"ג רכג, סע"ב (ברע"מ). לקו"ת שלח מב, ב. ואתחנן יא, ב. שערי אורה נד, א.

38) לעיל ע' רעד.

39) אוצ"ל: דוהו בחי'.

40) ראה ע"ח שער מד (שער השמות) פ"א. ב. קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, רע"ב). ועוד.

41) ראה זח"ב מת, ב ובכ"מ. לקו"ת צו ת, ג. שמיני יח, א ואילך. יח, ד ואילך.

42) ראה לקו"ת בהר מא, א. סה"מ תרנ"ט ע' ג. ובכ"מ.

32) ראה לקו"ת הוספות לס' ויקרא נג, ב. סידור עם דא"ח ערה, סע"ד ואילך. ועוד.

33) ראה תהלים קד, ד. שער הגמול להרמב"ן בסופו. הובא בתו"א בראשית ד, ב. לקו"ת ברכה צח, א. וראה סה"מ עזר"ת ע' צט. לקו"ת ח"ט ע' 405.

34) ראה לקו"ת שלח מז, א. האזינו עה, ב. עז, ב. שה"ש לה, א. לו, ד. ובכ"מ.

35) ראה אגה"ק ס"ה (קו, ב). תו"א מקץ מב, ב. ובמקומות שנשמנו בהערה הבאה.

36) ראה ע"ח שער ה (שער טנת"א) פ"ג, ע"פ תקו"ז בהקדמה (יב, ב). — בכ"מ בדא"ח מובא זה בשם הס' יצירה, ראה שם פ"ב מ"ג: „וקבען בפה“. וראה לקו"ת נשא כו, ב.

ונפרדים מן האדם, משא"כ אותיות המח' שהן מיוחדים עם הנפש ואינן בבחי' מציאות נפרד כו', וכמו כן הוא ההפרש בד"כ בין ביי"ע לאצ"י כו', וכמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע פ"ג⁴³, דאצילות בחי' מח' ובריאה דיבור כו'. ולכן בקרי"ס שהי' התחברות אצילות ובי"ע, כתיב⁴⁴ ויראו את הוי', היינו אותיות מא' עד תי"ו⁴⁵, כמו שנכללין בשרשן באצילות, שהן בבחי' ביטול כו'. וכמו שהחילוק בין ים ויבשה, עדאתכ"ס ועדאת"ג, בבחי' אצ"י ובי"ע, ובין אותיות המח' הנק' ים לאותיות הדבור, כך יש הבדל זה גם בע"ס עצמן, בין ע"ס הגלויות, שנק' עדאת"ג, שם הוי' דלתתא, לגבי ע"ס הגנוזות, שנק' סתים, להיותן מתאחדין ומתכללים בא"ס בתכלית הביטול וההתכללות, שאינן בבחי' מציאות כלל כו'. ומ"מ, הרי יש ע"ס בא"ק, ולא כמו באוא"ס שלפני הצמצום שלא יש שם ספי' כלל, וכמ"ש בע"ח⁴⁶ שלא יצדק תואר ספי' בא"ס, וכמו שנת"ל (ד"ה כי עמך מקו"ח⁴⁷), אבל בא"ק הרי יש שם ספי', אלא שהן בבחי' פשיטות, לא שאין שם ספי' כלל, שבזה מובדל א"ק מהא"ס, וכנ"ל (ד"ה קדושים תהיו⁴⁸) בשם המבו"ש⁴⁹. וז"ע שם הוי' דלעילא, שהן בחי' ע"ס שברצון ומחה"ק דא"ק כו'.

ועז"א⁵⁰ ויקרא הוי' הוי', דהיינו ההמשכה משם הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא, דאומר ע"ז ויקרא, שהוא בחי' קריאה והמשכה מהעולם אל הגילוי לבד, דעם היות דע"ס דא"ק הם בחי' פשיטות לגמרי, שאינן בבחי' מציאות כלל, והע"ס דאצילות הן בבחי' מציאות, מ"מ, מאחר שגם בא"ק יש עכ"פ בחי' ספי', אין זה בבחי' התחדשות, כ"א בבחי' קריאה מהעולם אל הגילוי, וכנ"ל⁵¹ בענין קורא הדורות כו'⁵².

והנה, בין ב' שמות הוי' הנ"ל יש פסיק טעמא בגווייהו, ואי' בזהר באד"ר דקל"ח ע"א, והיינו רזא דתנינן ה' ה' פסיק טעמא בגווייהו, בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו, כגון אברהם אברהם כו'⁵³, מ"ט⁵⁴, בתראה שלים קדמאה לא שלים כו', אבל משה לא אפסיק טעמא בגווי', דמיומא דאתייליד שלים הווה כו', אוף הכי ה' ה', קדמאה שלים בתראה שלים ככולהו עכ"ל. ולכאורה אינו מובן מ"ש אוף הכי ה' ה' כו', דמשמע שזהו כמו משה משה, והלא שם לא פסיק טעמא, והו"ל לדמות לאברהם אברהם כו'. ובמ"א משמע⁵⁵ שהכוונה באמת הוא לדמות לאברהם אברהם, ופי' דבתראה שלים היינו בחי' שם הוי' דלעילא. וי"ל דמדמה בחי' פסיק טעמא שבהוויות לבחי' לא פסיק טעמא דמשה. והענין, דהנה מה שאברהם אברהם פסיק טעמא בגוויי' היינו דכמו שירד נשמת אברהם בעולם הבריאה הוא באין ערוך כלל לגבי מדריגתו באצילות, וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה⁵⁶ בענין ואנכי עפר ואפר⁵⁷, והיינו שאינו בבחי'

רפד

(50) ראה תו"ח שמות (הוצאת תשס"ג) ח"א קמט, ד"קג, א.

(51) ד"ה אדם כי יהי' ע' רסו ואילך.

(52) ישעי' מא, ד.

(53) וירא כב, יא.

(54) = מאי טעמא.

(55) ראה אוה"ת תשא ע' ב"סב.

(56) קכא, סע"א ואילך. וראה גם סה"מ תר"ל ס"ע נ"ז.

המשך תער"ב ח"ג ע' איתנו. סה"מ תש"ב ע' 84-5.

(57) וירא יח, כז.

(43) כ"ה בהוצאת שקלאו, תק"ס. ובע"ח שלפנינו הוא פרק

ב.

(44) בשלח יד, לא [ושם: ויראו העם].

(45) ראה אוה"ת בשלח ע' תמג. ע' תמט"ג. סה"מ תרכ"ז ע'

רנה.

(46) שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.

(47) לעיל ע' רמה.

(48) לעיל ע' ערב ואילך.

(49) = המבוא שערים (שער א פ"ב).

מהות זה כלל כו', יעו"ש. אבל משה משה לא פסיק טעמא בגוי', שגם בירידתו למטה הי' בבחי' נשמה דאצילות ממש⁵⁸, ולא נשתנה ממהותו כלל, והי' למטה כמו שהוא באצילות ממש כו'. ואוף הכי ה' ה' פסיק טעמא קדמאא שלים בתראה שלים בכולהו כו'. דהנה, בחי' פסיק טעמא הנ"ל, דאברהם אברהם פסיק טעמא, ומשה משה לא פסיק טעמא, היינו ענין הפרסא המפסקת בין אצילות לבריאה, שע"ז משתנה ממהות למהות כו'. וזהו דאברהם אברהם פסיק טעמא, שע"י הפרסא הי' למטה בבחי' שינוי המהות לגבי שרשו, ומשה משה לא פסיק טעמא, שלא פעל בו הפרסא, והי' למטה כמו בשרשו למעלה כו'. אך הנה נודע שיש בחי' פרסאות גם למעלה מאצילות⁵⁹, וכמ"ש⁶⁰ והבדילה הפרוכת לכם בין קדש ובין קדה"ק, דקדש הוא בחי' אצילות, וקה"ק היינו אוא"ס שלמעלה מאצילות כו', שיש בחי' פרסא המפסקת ביניהם כו'. אמנם אינו דומה הפרסא שלמעלה מאצילות להפרסא שבין אצילות לבי"ע, ועמ"ש מזה בד"ה תקעו, רס"ד⁶¹. ועיקר ההפרש הוא, דפרסא שבין אצילות לבי"ע היא כמו מהות זר, שמדבר מענין אחר שלא מענין האצילות כו', אבל הפרסא שבין אוא"ס המאציל לאצילות אינו כמו שמדבר ממהות אחר כו', והיינו שאין הפרסא מעלמת באופן כזה להיות משתנה הדבר שיהי' כמהות אחר, אלא הוא אותו המהות כמו שהוא למעלה מן הפרסא כו'. וז"ע הפרסא שבין ב' שמות הוי', שזהו בין א"ק לאצילות, דעם היות שהוא פסיק טעמא, דהע"ס דא"ק הם בבחי' פשיטות ובבחי' העדר המציאות לגמרי, והע"ס דאצילות הן בבחי' מציאות, מ"מ, אין זה שינוי בעצם המהות, דמ"מ הן הן בחי' הע"ס דא"ק, וכמו שנת"ל (ד"ה קדושים תהיו⁶²) דחכמה דאצילות היא בחי' חכמה דא"ק, אלא שנעשית בבחי' מציאות כו'. וז"ש אוף הכי ה' ה' כו', דבחי' פסיק טעמא דהויות הוא כמו לא פסיק טעמא דמשה, שלא נשתנה ממהותו, וכמו"כ בחי' פסיק טעמא דהויות, עם היות שזהו בחי' פרסא, מ"מ, אין הע"ס דהוי' דלתתא משתנים במהותן כלל מהע"ס דהוי' דלעילא כו'. וזהו ויקרא הוי' הוי', דהגם שפסיק טעמא בגווייהו, ומ"מ כתיב ויקרא, שהוא בחי' המשכה מהעלם לגילוי, לפי שאינו משתנה ע"י פרסא זו, ומ"מ ההמשכה היא ע"י פרסא כו'. ולפי"ז צ"ל, דמ"ש בע"ח⁶³ דבשביל אצילות מספיק בחי' צמצום דא"ק לבד, היינו בשביל האורות דאצילות (וצ"ע, דבהביאור דכי ביום הזה דלק"ת⁶⁴ משמע שגם האורות הן ע"י פרסא), אבל המשכת כלים דאצילות מכלים דא"ק הוא ע"י פרסא, אלא שאינו כמו הפרסא שבין אצילות לבריאה כו'.

ועפי"ז יתורץ קושי' הנ"ל⁶⁵, איך יהיה התהוות יש מיש בדרך גילוי ההעלם, דלפי הנ"ל באמת זהו ע"י פרסא, דענין הפרסא הוא כמו דבר המפסיק, שמתעלמת ההמשכה בהפרסא (וכמשנ"ת בלק"ת בד"ה הנ"ל⁶⁶ שזהו כמשל שלג, שתחלתו מים וסופו

(58) ראה לעיל ד"ה החודש הזה ע' רזח. וש"נ.

(59) ראה סידור עם דא"ח שער הל"ג בעומר דש, ג ואילך. סה"מ תרל"ח ס"ע קנא. ד"ה גל עיני תשל"ז ס"ח (תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג (אייר) ע' רצו). אוה"ת תרומה ע' אלתקלו"ו. סה"מ תרע"ח ע' קמא. ועוד.

(60) תרומה כו, לג [ושם: בין הקדש].

(61) סה"מ תרס"ד ע' כה ואילך, וע' ל ואילך.

(62) לעיל ע' רעג.

(63) שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ב. וראה לעיל ד"ה אדם כי יהי' (ע' רסז).

(64) לקו"ת אחרי כח, ד. וראה שם כו, ד.

(65) ברד"ה קדושים תהיו (לעיל ע' ערב).

(66) לקו"ת אחרי שם. וראה שם כו, א. שם, סע"ד.

מים ובאמצע אינו מים, אלא שגילודו רך כו', וכמ"ש במ"א⁶⁷, אלא שאינו בחי' העלם לגמרי שתשתנה ההמשכה, אבל מ"מ הוא ע"י הפסק כו', וזהו"ע המשכת הכלים דאצילות, שהוא בבחי' המשכה מהעלם לגילוי, שאינו משתנה, ומ"מ הוא ע"י הפסק פרסא כו'.

ולפ"ז אינו דומה ההמשכה מהעלם לגילוי דאורות להמשכה דכלים. וכמו בעצם התהוותם אינו דומה התהוות הכלים להתהוות האורות, דהתהוות האורות הוא בבחי' דביקות במקורן, וכמשנת"ל (ד"ה ויולך ה' את הים⁶⁸) דהמשכת הקו הוא ע"י בחי' הקירוב כו', והתהוות הכלים אינו בבחי' דביקות במקורן, ומ"מ הן בחי' אצילות, ומבואר במ"א⁶⁹ שזהו כמו עד"מ הניצוץ שנבדל מן האבוקה, ומ"מ הוא אותו המהות ממש כו', כמו"כ הוא בהמשכתן מא"ק, דהאורות הן בבחי' גילוי ההעלם ממש, רק ע"י צמצום דא"ק, והכלים הן ג"כ בבחי' גילוי ההעלם, אבל הוא ע"י פרסא כו'.

וזיהו⁷⁰ דאצילות הוא בחי' אלקות ממש, דגם הכלים דאצילות הן אלקות ממש, והיינו לפי שהתהוות והמשכת האצילות הוא בבחי' גילוי [ה]העלם לבד, שלא נשתנה כלל כו'. וזהו הטעם שנק' אדם, ל' אדמה לעליון⁷¹, והיינו לגבי כללות בחי' הקו הנמשך מאוא"ס, וגם הכלים דאצילות הן בבחי' אדמה לעליון לגבי בחי' א"ק כו'. משא"כ כלים דבי"ע הן בחי' בריאה יש מאין ממש לגבי אצילות, שאינן מהות האצילות כלל כו'. וגם האורות דבי"ע, שהן [מ]בחי' הכלים דאצילות, אינן כמהות בחי' הכלים דאצילות, שהרי המשכתן הוא ע"י בקיעת הפרסא, וכמ"ש בת"ז⁷² דבבריאה לאו איהו וחיוהי חד כו'. אבל אצילות הוא בחי' אלקות ממש, גם בחי' הכלים, והן בבחי' יחוד בתכלית, דאיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד כו'⁷³.

ועד"ז⁷⁴ יובן בנשמות דאצילות, שנק' זרע אדם⁷⁵, שאינן בבחי' יש ודבר נפרד, אלא הן בחי' אלקות, וגם כמו שירדו למטה לא נשתנו ממהותן, וה"ה בבחי' אלקות דאצילות, עד שאין העולם מסתיר בפניהם כלל, שיכולים לעסוק בטרדות עוה"ז, ואעפ"כ הם קשורים ודבוקים במקורם בתכלית הביטול בשעת עסקם ממש, ולא יפריד אותם טרדת עוה"ז כלל, כי במה נחשב הוא לגבי אלקות, כיון שגם לאחר התלבשות נשמתם בגופם, יש בה גילוי מבחי' אצילות, ולא נשתנה להיות יש ודבר נפרד כו' (י"ל⁷⁶ דבזה הכוונה שגם הנר"ן מאצילות, ומה שיש גילוי אצילות היינו בחי' ח"י כו', ועמש"ל ד"ה החדש הזה⁷⁷), א"כ אין כל עוה"ז תופס מקום לבלבלם ח"ו מקשר הדביקות כו', ויוכלו לתפוס ב'.

67) ראה סידור עם דא"ח סג, ב. אוה"ת נ"ך (כרך א) ע' נו.

72) סה"מ תרכ"ז ע' תכו. וש"נ. תרס"ג ח"א ס"ע קנדה. שם ח"ב ע' קכב ואילך. תרס"ד ע' צה ואילך.

68) לעיל ע' ריט.

69) ראה סה"מ תרנ"ו ע' רנו. תרס"ג ח"ב ע' קנו. ובכ"מ.

70) וראה בכ"ז סה"מ תרס"ב ע' רל. ס"ע שכ"א. תרס"ד ע' ט ואילך.

71) הבא לקמן הוא סיוע הענין שהתחיל לבאר לעיל בד"ה החדש הזה ע' ריא ואילך.

72) ישע"י יד, יד.

73) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

74) תקו"ז שם.

75) בהבא לקמן ראה אוה"ת משפטים ע' א'קכה"ו.

76) לשון הכתוב – ירמי' לא, כו.

77) הבא לקמן בין תצאי עיגול הוא הגהה על לשון האוה"ת משפטים שם.

78) לעיל ע' ריא, וז"ל: דנשמות דב"ן בחי' נר"ן שלהם הוא מבי"ע, וחלק האצילות שבהם הוא בחי' ח"י, ובנשמות הגבוהות [דב"ן] האיר אצלם בגילוי בחי' אצילות שבהם כו', ונשמות דמ"ה כללות הנרנח"י שלהם הוא מאצילות כו'.

מחשבות כא, מעין שאין שייך לומר למעלה ח"ו שידיעת עניני העולם היא כמח' זרה ח"ו כו, כי אינו תופס מקום כו' (במ"א⁷⁶ מבו⁷⁸ בענין ידיעת טו"ר למעלה, שאין ידיעת הרע מבלבל מפני שהיא ידיעה שבבחי' מקיף לבד כו, ובכאן נר' הכוונה, ד[ה]גם שהידיעה היא בבחי' פנימיות, היינו בהתלבשות בזה, מ"מ, אין הענין תופס מקום לבלבלו מהדביקות באלקות, מפני שהוא בעצם מובדל מזה, ואין לו שייכות לענינים אלו כו'). והוא ענין מ"ש ביוסף⁷⁹ לעשות מלאכתו, למבדק בכתבי דחושבנא⁸⁰, שעם היות שעסק בצרכי עוה"ז בעסקים גדולים, אינם מבלבלים מחשבתו מלהיות מרכבה ממש גם בשעת העסקי⁸¹, והיינו לפי שהי' נשמתו מאצילות⁸², וכל הנשמות דאצילות אין להם שייכות אל העוה"ז כלל, ולזאת אין מבלבל להם כלל מדביקותם באלקות כו'.

ומכל⁸³ הנ"ל יובן מ"ש ברע"מ פ' בהר⁸⁴ דנשמות דאצילות נק' בנים, ככן דחפיש כגניזא ובכל רזין דביתא, והיינו שידועים ומשיגים בבחי' האורות דאצילות, וכידוע⁸⁵ דע"ס דאצילות נק' רזא דמהימנותא כו'⁸⁶, וזהו דידעין כל רזין דביתא, היינו בחי' הע"ס דאצילות, ומתאחדים ממש בידיעה והשגה זו בתכלית הדביקות ובבחי' ביטול בתכלית, עד שמובדלים ומופרשים הם לגמרי מעניני העולם, שאין להם שייכות לזה כלל, או שכל עניניהם הגשמיים המה אלקות ממש (ועמש"ל ד"ה כי כאשר השמים החדשים בסופו⁸⁷), כי דביקות והתקשרות נפשם היא בעצם אלקות דאצילות, ומאיר אצלם האלקות בגילוי ממש למטה כו'. וז"ש באוה"מ⁸⁸ דנשמות דאצילות יודעים אלקות מדרך קבלה, לא בבחי' שכלי בלבד כו'. והענין ברוחניות הוא, שהידיעה שלהם הוא בבחי' הכרה ובבחי' ראי' (שזהו מדרי' אצילות, דאבא עילאה מקננא באצילות כו'⁸⁹), שרואים בחי' מהות אלקות דאצילות, ולזאת הם בבחי' דביקות ממש באלקות ובביטול אמיתי כו', ולהיות שמאיר אצלם אור נשמתם בגילוי למטה בבחי' ראי' ודביקות הנ"ל, ממילא מתבטל גופם וכל עניניהם הגשמיים כו', וכנ"ל (בד"ה החדש הזה⁹⁰).

ועפ"ז⁹¹ יובן מ"ש וספרתם לכם. דהנה, וספרתם הוא ל' ספירות ובהירות⁹², כמו אבן ספיר⁹³, וכן ע"ס הוא ל' בהירות, וזהו וספרתם לכם כו', היינו להמשיך העשר ספירות שיאירו לכם למטה כו', דנשמות דאצילות מאיר בהם גילוי אור האצילות גם

78) ראה תו"א בראשית ה, ג. ובארוכה תו"ח בראשית ל, סע"ב ואילך.
79) וישב לט, יא.

80) תרגום אונקלוס שם.
81) ראה בכ"ז הוספות לתו"א ויחי קב, סע"א-ב. סה"מ תרכ"ט ע' רפ"א-ב. תרל"ג ח"א ע' פג ואילך. וש"נ. לקמן סד"ה ומקנה רב (ע' ושטו).
82) ראה לעיל ד"ה החודש הזה ע' רי. וש"נ.
83) הבא לקמן הוא סיום הענין שנת' לעיל בד"ה החודש הזה ע' רי.
84) זח"ג קיא, ב. וראה אור החמה שם.
85) ראה תניא שעהיוה"א ספ"ט (פו, א). לקו"ת בלק סח, ד.
86) ראה זח"ב סז, ב. (ובתו"ח שמות ח"ב רסט, ד). קכו, ב (ובניצוצי אורות שם ובלקוטי לוי"צ שם). זח"ג קצג, ב (ובהגות מהרח"ו שם. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' רצו. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' תקכ).

87) לעיל ע' רב.
88) = באור החמה (לזח"ג שם. הובא לעיל ע' רי).
89) ראה הנסמן לעיל ד"ה יו"ט של ר"ה ע' יב הערה 152.
90) לעיל ע' רט ואילך.
91) בהבא לקמן ראה ד"ה וספרתם שבהערה 2.
92) ראה לקו"ת אמור לה, א. אוה"ת שם ע' קסז.
93) יחזקאל א, כו.

87) תורת חיים וירא צו, ג. צח, ד. דרמ"צ מט, ב. קל, ב. קעד, ב. [ובהנסמן בהערה הבאה].
88) ראה זח"ב סז, ב. (ובתו"ח שמות ח"ב רסט, ד). קכו, ב (ובניצוצי אורות שם ובלקוטי לוי"צ שם). זח"ג קצג, ב (ובהגות מהרח"ו שם. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' רצו. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' תקכ).

למטה כנ"ל, אמנם בנשמות דבי"ע אינו מאיר אור האצילות, עז"א וספרתם לכם כו'. וזהו"ע ספה"ע להמשיך אור האצילות למטה, וכידוע⁹⁴ דעומר הי' משעורים, מאכל בהמה, מיכלא דההיא בעירא⁹⁵, בחי' מל' דאצי', דמאכלה הן הבירורים דנוגה שמבררים, וזה הי' ענין קרבן [העומר]. וזהו ג"כ ענין ספה"ע, לברר את המדות דנה"ב. וזהו"ע מ"ט ימים, נגד ז"מ⁹⁶, כ"א כלול מז'. והיינו ע"י המשכת או"מ שממשיכים מבחי' בינה דאצילות, וזהו היום יום א', יום הוא בחי' גילוי⁹⁷, שממשיכים בחי' או"מ דאימא לברר מדה זו הפרטיות, וכן בכל המ"ט ימים כו'. וזהו וספרתם לכם להמשיך בחי' אור אי' לברר את הנה"ב כו'. והנה ידוע⁹⁸ דעיקר הבירורים הוא מבחי' חכמה, וכמא⁹⁹ בחכמה אתברירו, וזהו ממחרת השבת, שזהו בחי' מוחין דאבא¹⁰⁰, שצריכים להמשיך גם בחי' אור אבא, ולכן אמר ממחרת השבת, ולא ממחרת הירו"ט, דירו"ט הוא בחי' מוחין דאימא כידוע¹⁰⁰, וכאן צריכים להמשיך בחי' אור אבא, לכן א' ממחרת השבת דוקא. אמנם מש"א שבע שבתות תמימות תהיינה, זהו להורות על ההמשכה דבחי' או"מ שלמעלה מאצילות, והו"ע שנת"ל¹⁰¹ דחפיש בגניזא, בבחי' אורות סתומים כו', דענין שבתות תמימות הוא להורות על המשכת אור השייך לזה, שעיי"ז נעשה שלימות השבת, הגם שבלא זה הוא ג"כ שבת כו'. וע"ד מ"ש במשנה פ"ט דערכין¹⁰² גבי שנה תמימה לרבות חדש העיבור כו', שתמימה מרבה דבר השייך להשנה, אע"פ שגם זולת זה נחשב שנה. וכ"ה בענין שבתות תמימות, בחי' שבתו של שבת, דהנה, שבת הוא בחי' אצילות, שאדמה לעליון בחי' א"ק כו', ושבתות תמימות היינו המשכות בחי' האור הא"ס שאצילות הוא בבחי' אדמה לעליון לגבי מדרי' זו כו'. וזהו ג"כ ענין ממחרת השבת, שלמעלה מבחי' שבת כו'¹⁰³, והיינו המשכה הנ"ל. ובספה"ע נמשך כ"ז בבחי' מקיף, ועיי"ז אח"כ הגילוי בבחי' פנימיות בשבועות זמן מ"ת כו'. וזהו וספרתם לכם, ל' ספירה, וגם ל' בהירות, שעיי"ס ספה"ע ממשיכים גילוי בחי' אור האצילות, בחי' או"מ דאי', וגם בחי' אור אבא, וזהו ממחרת השבת דוקא, בחי' מוחין דאבא, וגם ממחרת השבת שלמעלה מבחי' שבת, והיינו בחי' האורות סתומים שלמע' מאצילות, ועז"א אח"כ שבע שבתות תמימות תהיינה כו'.

רי"ט

וע"פ¹⁰⁴ הנ"ל יובן ג"כ ענין ל"ג בעומר. דהנה ידוע¹⁰⁵ דבחכמה יש ל"ב נתיבות, ולפי משנת"ל דספה"ע הוא המשכת בחי' אור אי', אמנם נמשך בזה גם בחי' אור אבא, וא"כ ביום הל"ב לעומר נסתיימו המשכת הל"ב נתיבות. והייתי סובר שנסתיים אור

(לא, ב). ועוד – ישוב הסתירות בזה (הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ תש"א ע' 79. תש"ח ע' 206).

(100) ראה פ"ח ש"כ (שער מקרא קודש) פ"א. לקו"ת צו יא, ד ואילך. המשך וככה תרל"ז פ"ה ואילך (ע' ה ואילך). (101) במאמר זה. וראה גם ד"ה החודש הזה ע' רו.

(102) משנה ג. (103) ראה לקו"ת אמור לה, ד. אוה"ת ויקרא (כרך א) ס"ע קסז. שם (כרך ג) ע' תתסז. ועוד.

(104) בהבא לקמן ראה ד"ה וספרתם תרס"ג שבעה ערה 2. וראה גם אוה"ת ויקרא (כרך א) ע' קפז"ח.

(105) ס' יצירה פ"א מ"ב. וראה לקו"ת בהעלותך לו, ג. שלח מז, סע"ב. פ' ראה כו, ב. ובכ"מ.

(94) סוטה יד, א (במשנה).

(95) ראה זח"ג קפט, א. לקו"ת אמור לו, א.

(96) = ז' מדות.

(97) ראה תו"א ויקהל פט, ג. הוספות לתו"א ויקהל קיד, ב. לקו"ת מסעי צב, ב. ועוד.

(98) ראה תו"א בראשית ה, ד. הוספות לתו"א שמות קז, ג ואילך. סה"מ תרנ"ב ע' יז ואילך [ובמקומות שנשמנו בהערה הבאה].

(99) הובא באגה"ק סכ"ח (קמח, א) בשם זוה"ק. וראה זח"ב קכת, ב. ע"ח ש"ח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה. של"ט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש א. מבוא שערים ש"ה ח"א פ"ב. סהמ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל (סו, ב ואילך). שם איסור אכילת בע"מ

החכמה, ומשם ואילך נמשך רק הבינה לבד. אך באמת אינו כן, ונמשך אור החכמה גם אח"כ, ויום הל"ג הוא המשכת ל"ב נת"ח במל', חכמה תתאה, כדרך שפי' הבחיי פ' תזריע ע"פ¹⁰⁶ ושליש יום ושליש ימים תשב על דמי טהרה, דל"ג יום היינו התחברות בחי' ח"ע בח"ת, וכמו"כ הוא הענין כאן. וכיון שנתחברה בבחי' מל' ביום הל"ג, לכן גם כל הימים עד מ"ט ימי העומר מאיר ג"כ בחי' ח"ע כו'. ונמצא זה כענין אל יתהלל חכם בחכמתו¹⁰⁷, היינו בחי' ח"ע עצמה, כ"א בזאת דוקא, היינו התחברות בחי' ח"ע בח"ת דוקא, ואז תהי' המשכת גילוי החכמה גם בבי"ע, וכידוע¹⁰⁸ בענין חכמות בחוץ¹⁰⁹, חכמות תרין כו'¹¹⁰. ובכדי שיהי' התחברות זו, ויהי' המשכת גילוי החכמה בבי"ע, צ"ל ההמשכה מלמעלה מהחכמה, והיינו ממו"ס כו', ועמ"ש בסידור שער התפילין¹¹¹ על מאה"ז ואתחנן רס"ב¹¹² בענין וממשיכותא דמוחא עילאה כו'. והנה ידוע דפנימיות התורה שרשה מבחי' פנימיות החכמה, דזה הפרש בין סתים וגלי' שבתורה, דגלי' היא מבחי' חיצוניות החכמה, וסתים מבחי' פנימיות החכמה, דהיינו בחי' ח"ס כו', וכמ"ש במ"א¹¹³. וזהו"ע ל"ג בעומר, דהנה, ל"ג בעומר הוא כענין דשבועות, ד[ב]שבועות הי' מ"ת דתורה הנגלית, ול"ג [בעומר] הוא מ"ת דתורת הנסתר¹¹⁴, דלהיות דבל"ג [בעומר] הוא התחברות בחי' ח"ע בח"ת, ומאיר אז בחי' ח"ס כנ"ל, שזהו שרש ומקור פנימיות התורה, לכן אז זמן מ"ת דבחי' פנימיות התורה כו'. וזהו דבל"ג [בעומר] הוא הילולא דרשב"י ע"ה¹¹⁵, דהנה, רשב"י הי' מתלמידי ר"ע¹¹⁶, שכולן הי' בהם עיקר מקור התורה, וכידוע¹¹⁷ שע"י הוחזרה התורה לישראל כו', אמנם, כולם היו מקור התורה הנגלית, והרשב"י הי' מקור פנימיות התורה, דכל ימי חייו הי' משפיע פנימיות התורה, רזין דאורייתא כו', וכמשנת"ל (ד"ה ויכולו השוה"א¹¹⁸) שגם לימוד תורתו הנגלית הי' בבחי' המשכת אור הפנימי והסתום כו', כי הרשב"י הי' נשמתו מבחי' אצילות עצמו¹¹⁹, מבלי הסתר בכלים דבריאה, והי' כבן דידע בכל רזין דביתא וחפיש בגניזא, בבחי' האורות דאצילות והאורות סתומים שלמעלה מאצילות כו', ולכן הי' הוא עיקר המגלה בחי' סתים דתורה כו'. ולכן הי' הסתלקותו בל"ג בעומר, דאז הוא גילוי בחי' ומדרי' זו, וידוע¹²⁰ דבעת ההסתלקות אז הוא אמיתית העלי' באמיתית מדריגתו¹²¹, ואז

106) תזריע יב, ד. – הובא באוה"ת ויקרא שם ע' קפז.
107) ירמ"י ט, כב. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ס"ע מא ואילך. סה"מ תרל"ד ע' סו ואילך. וש"נ. תרנ"ד ס"ע עב ואילך. עזר"ת ע' עח ואילך.

108) ראה תו"א יתרו ע', א. סה"מ תרל"ד שם ע' סט. תרנ"ד שם ע' עו. ועוד.

109) משלי א, כ.

110) זח"א קמא, ב.

111) סידור עם דא"ח ז, ב.ג. ובארוכה אמ"ב שער התפילין ח"ג קיג, א.ב.

112) עמוד א.

113) ראה אוה"ת תנוכה שי, א. ובכ"מ.

114) ראה גם סה"מ תרע"ח ע' רצה. תש"ד ע' 211. בסה"מ תרע"ח ותש"ד שם הלשון „הנתינה דפנימיות התורה“, ובתו"מ סה"מ מלוקט ח"ג (אייר) ע' רצא-רצב: „ולכאורה הכוונה היא להגילוי דפנימיות התורה“ (סה"מ שם הערה 14).

115) ראה סידור עם דא"ח ע' דא"ח שער הל"ג בעומר דש, סע"ב-ג. שז, ב. סה"מ תרנ"ד ע' ערב.

116) ראה גם תניא אגה"ק ביאור לסימן זך (קמו, סע"א ואילך).

117) ראה לעיל ס"ע סב"ג. וראה גם לקמן ד"ה תתן אמת ליעקב (ע' ושו). תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג (אייר) ע' רעז ואילך.

118) ראה לעיל ד"ה החודש הזה ע' רי. וראה גם שם ע' רז הערה 38.

119) ראה סידור עם דא"ח שער הל"ג בעומר דש, סע"ב-ג. שז, ב. סה"מ תרנ"ד ע' ערב.

120) ראה גם תניא אגה"ק ביאור לסימן זך (קמו, סע"א ואילך).

121) ראה גם תניא אגה"ק ביאור לסימן זך (קמו, סע"א ואילך).

רכ הוא בחי' גילוי אור עצם מדריגתו ביותר*, ולכן הי' הסתלקותו ביום הל"ג בעומר, ואז הוא גילוי בחי' פנימיות התורה כו'. וזהו שנק' הילולא, דכמו חה"ש הוא יום חתונתו¹²⁵ זמן מ"ת, כמו"כ יום הסתלקות הרשב"י ע"ה, זמן גילוי בחי' פנימיות התורה, נק' ג"כ יום הילולא דרשב"י ע"ה¹²⁶.

(* וכידוע¹²² בענין האד"ז¹²³, וכמש"ש¹²⁴ בענין הגילויים ביום הסתלקותו כו'.

(125) שיר השירים ג, יא. וראה תענית כו, ב. ובכ"מ.
 (126) ראה ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י במאמרי אדה"ז
 תקס"ד ע' קא ואילך. תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג (אייר) ע' רפג
 הערה 101. וש"נ.

(122) על תיבות אלו כתב רבינו: „אין צריך להעתיק“
 (וראה לעיל ע' כב בשוה"ג להערה 105).
 (123) = האדרא זוטא. ראה זח"ג רפז, ב ואילך.
 (124) בזהר שם. וראה סידור שם. סה"מ תרנ"ד שם. תרע"ח
 ע' רצה. עטר"ת ע' תכ.

הוספות

תוכן הענינים

נח. ובאמת צ"ל שאצילות נקרא אדם גם מצד הכלים, כי, אדם, ציור ע"ס, עיקרו מצד הכלים, שהרי גם ע"פ משנת"ל שהקו הוא המשכה שבבחי' גבול וגם באורות יש ע"ס, אין זה בבחי' ציור מוגבל דמוחין ומדות ממש, ועיקר ציור אדם הוא בבחי' הכלים.

ואינו מובן: איך אפ"ל שהכלים הם בבחי' אדמה לעליון, הלא הכלים הם בחי' בריאה שבאצי'?

אך הענין, שגם כלים דאצילות שהם אלקות ממש הם אדמה לעליון לגבי א"ק, שנמשכים ממנו מההעלם אל הגילוי, ולא בדרך יש מאין.

נט. והביאור בזה:

קודם בחי' א"ק שצופה ומביט בסקירה אחת, ישנו בחי' רצון הפשוט שנתעורר והוחלט בעצמותו, אבל נשאר בהעלם בעצמו ואינו שייך עדיין לפועל. וגם כשנמשך ממנו רצון גלוי, אין זה באופן שהרצון המוחלט בא מן ההעלם אל הגילוי, אלא הוא נשאר בהעלם, והרצון הגלוי הוא כמו הוי' חדשה.

והו"ע טה"ע וטה"ת: טה"ע – לפני הצמצום, התעוררות רצון פשוט, ושיער בכח כו', אבל הכל בעצמותו עדיין ולא שייך לפועל. ועי"ז נמצא ונתהווה לאחר הצמצום בחי' טה"ת – שהוא הכלל דהעולמות המקיף עליהם, והו"ע מחשבה הקדומה דא"ק שהיא הכלל דכל פרטי העולמות והנבראים.

וכאשר נמשך מזה מחשבה פרטית ודיבור פרטי – אין זה דבר חידוש, אלא כעין המשכה מהכלל אל הפרט, כי כל הפרטים כלולים ונמצאים בהכלל (ובפרט שע"י המחשבה דלמעלה נעשה התהוות ממש), אלא שהוא באופן נעלה יותר, אבל אין התחדשות בעצם הדבר. ונמצא שהכלים דאצילות אינם התחדשות דבר, מאחר שכבר נתהוו בא"ק.

[ואף שגם בי"ע כלולים בא"ק – הרי כיון שכלולים בפרטיות, עלה במחשבה כל פרט, שכלים דאצילות יהיו בבחי' אלקות ממש, ובי"ע בבחי' יש. והיינו, שגם בהתכללותם בא"ק יש חילוקי מדריגות, וכמו החילוק בין פנימיות הכלים לחיצוניות הכלים באצילות, או נשמת האדם ונשמת המלאכים.

ועוד ועיקר – שהמשכת אצילות מא"ק היא ע"י צמצום, מיעוט האור, והמשכת בי"ע היא ע"י פרסא, שע"י נעשה האור בבחי' שינוי המהות (והא בהא תליא – דכיון שאצילות היא בבחי' פנימיות, לכן נמשך ונתהווה רק ע"י מיעוט האור).

וע"ד החילוק בהגילויים דא"ק – שהגילויי בבי"ע מתבטא רק באהבה מסותרת שבכ"א מישראל, והגילויי באצילות הוא בחי' יחו"ע וד"ע, ביטול אמיתי דכולא קמי' כל"ח. ועד"ז הוא החילוק באופן ההתהוות מא"ק – שאצילות הוא המשכה מהעלם

תוכן הענינים

לגילוי ללא שינוי המהות, ובי"ע הוא בהתחדשות אפי' לגבי אצי', ומכ"ש לגבי א"ק].
וכל זה הוא לגבי א"ק. אבל לגבי עצמות אוא"ס, וגם לגבי כח הגבול שבא"ס (שיער בעצמו) – כלים דאצילות הם בחי' יש מאין, וגם א"ק נקרא אדם דבריאה, יש מאין, כי, מה ששיער בעצמו הוא בבחי' העלם בעצמותו, ונשאר בהעלם, ואח"כ צ"ל צמצום, וא"כ ה"ז בבחי' אין ערוך לגמריכ"ד.

ס. וע"פ הנ"ל י"ל שזה שאצילות נקרא קנין – שאותו המהות בא מרשות מוכר לקונה – שייך יותר בהתגלות הכלים דאצי' מבחי' א"ק, כי:

באורות – אי אפשר לומר שהם אותו המהות ממש של האור שבעצמות המאציל, שהרי הוא למעלה מגילוי, ואצי' הוא רק הארה, אלא שאין זה מהות חדש. ורק בכלים י"ל שהם אותו המהות ממש, כי בא"ק נתהוו כבר הכלים, אלא שהם בהתכללות, ובאצי' נתפרטו. ואף שבא"ק ה"ה בבחי' פשיטות והעדר המציאות – הרי זה רק מצד האור, אבל הכלים מצ"ע הם בבחי' מציאות, משא"כ בהאור, שהוא בעצם במדריגה נעלית יותר.

סא. אך צריך להבין איך שייך גילוי ההעלם בכלים, הרי הכלים דא"ק הם בבחי' מציאות, וכדי שיהי' מציאות ממציאות צ"ל אין באמצע, כמשל זריעת הגרעין.

סב. ויובן בהקדם הידוע שיש ב' שמות הוי', דלתתא ודלעילא:

שם הוי' דלתתא – להוות ולהחיות עולמות ונבראים מאין ליש, הוי' לשון מהוה. וכיון שאין ערוך הנברא לגבי האור האלקי הבל"ג, צ"ל ענין הצמצום – אות י', שנשאר רק נקודה. וכמו הרב שמצמצם שכלו ונשאר רק נקודה ששייך אל התלמיד, אבל בכללות, ולכן יש בזה ריבוי אור. ואח"כ ה' – פירוט הנקודה שמשער בעצמו פרטי השכל, והו' – השפעה אל המקבל בקיצור ובכללות (וי' בראשו – שבא ע"י צמצום נוסף), והה' – תפיסא בשטח המקבל. ודוגמתו למעלה – יו"ד דחכמה, נקודה שכוללת כל האור והחיות ששייך לעולמות, וריבוי אור. ואח"כ מתגלים הפרטים, אבל עדיין רק בהמשפיע, והו"ע הנסתרות לה"א. ואח"כ הגילוי אל המקבל, בכללות, ו'. ואח"כ בא בבחי' כח הפועל בנפעל להוות יש מאין.

והו"ע ע"ס דאצילות, שענינם הוא הגילוי בשביל התהוות בי"ע, ל' כלים – הו"ה, וי' – אצילות. וזהו ביו"ד נברא עוה"ב – געה"ע, ממוצע בין אצי' לבריאה, ששם מאיר מהות האלקות דאצי'. ובבריאה – רק מציאות האלקות בהשגה גמורה, בינה, שרפים עומדים ממעל לו', כי י"ה הוא עדיין לעצמו, ולכן בריאה הוא רק אפשרות הישות, והתגלות היש – ביצירה, ששם מאיר אות ו', הגילוי אל המקבלים, ומ"מ עדיין אינו יש ממש, כי אם בעשי', ששם הוא התפיסא במקבלים.

ונמצא ששם הוי' בא בגילוי בבי"ע להוותם, ולכן כולם מהללים ומשבחים לשם הוי', ואף שהוא בהבדלת הערך מהם, מ"מ כיון שנעשה מקור המהוה לכן שייך שיהללו וישבחו. וזהו בשם הוי' דלתתא.

תוכן הענינים

ולמעלה מזה הו"ע התעוררות הרצון ומחה"ק דא"ק, שלכן, גם בבחי' זו ישנו שם הוי' (דלעילא), אלא שאינו מקור להתהוות, ורק עלה ברצונו שתהי' התהוות ע"י שם הוי' דלתתא. ונמשך מהרצון המוחלט בעצמותו ע"י צמצום, שזהו היו"ד, נקודת הרושם שנשאר אחר הצמצום, והו"ע חכמה דא"ק שכוללת כללות ההשתל'. ואח"כ באים הפרטים, צופה ומביט עד סוף כל הדורות, בסקירה אחת – בינה דא"ק. וו"ה – המשכה והתפשטות. ומבחי' ההתפשטות, ה', נעשה המשכה וגילוי בעולמות, שזהו שממל' דא"ק נעשה כתר ועתיק לאצי'.

וזהו שם הוי' שבא"ק – ע"ס הגנוזות, וכולל אבי"ע כפי שהם בא"ק י"ה.

סג. והנה, ע"ס דא"ק הן בבחי' התכללות – אור כללי שכולל כל ההשתלשלות בהשוואה, בסקירה אחת, כיון שהספירות אינם בבחי' מציאות.

ויובן ממשל כחות הנפש, שבהיותם בגילוי הם מציאות מורגשת, כמו חכמה ובינה, דביקות והתפעלות, אבל בהיותם בהעלם אינם בבחי' מציאות מורגשת.

וכמו כח המשכיל, שרק יודעים מציאותו ע"י הכחות הגלויים, אבל אין מרגישים אותו ממש, להיותו מופשט ממציאות שכל. ומ"מ הוא מוגדר בשכל – חו"ב, נקודה והתפשטות: הכל כלול באין האלקי, או שהאין האלקי הוא בכל דבר, והוא הגבלה והגדרה מופשטת, ולא בלתי מוגדר לגמרי.

אך כאשר הכחות כלולים בעצם הנפש – אינם מוגדרים כלל, ולכן כולם בהשוואה, ומ"מ ה"ה כחות, אלא שהם בפשיטות לגמרי (ויש לצייר זה מראית יופי, שתופס פשיטות היופי. אלא שכאן יש פרטים ממש, משא"כ בהכחות שהם פשוטים לגמרי).

ויובן גם מענין האותיות: בדיבור – אותיות מורגשות בבחי' יש, במחשבה – רק אותיות ניכרים, וכ"ש ברצון ותענוג שאין ניכרים כ"כ, אבל הם במציאות מוגבלת, כמו הגבלה מופשטת. אבל האותיות שבעצם הנפש הם פשוטים לגמרי בלי הגבלה כלל.

וכן יובן בספירות דא"ק שאינם במציאות מוגבלת כלל, אלא בבחי' פשיטות לגמרי, והוא מצד הביטול והתכללות באוא"ס שמאיר בא"ק.

וזהו החילוק בין ע"ס הגלויות לע"ס הגנוזות – כמו החילוק שבין עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא. ומ"מ יש בא"ק ע"ס, ולא כמו באוא"ס שלפני הצמצום שאין ספירות כלל. וזהו הו"ע שם הוי' דלעילא, ומשם נמשך שם הוי' דלתתא באופן של קריאה והמשכה מההעלם אל הגילוי בלבד.

סד. והנה, בין ב' שמות הוי' פסיק טעמא, ואיתא בזהר שהפסיק טעמא דהוי' הוי' הוא כמו משה משה דלא פסיק טעמא – דלכאורה צ"ל כאברהם שפסיק טעמא.

אך הענין, שפסיק טעמא דאברהם הו"ע הפרסא שבין אצי' לבי"ע, שע"ז נעשה מהות אחר, משא"כ הפרסא שלמע' מאצילות אינה מהות אחר, אלא אותו המהות. ולכן בב' שמות הוי', באצי' ובא"ק – אף שפסיק טעמא, שהרי ע"ס דא"ק הם בבחי'

תוכן הענינים

פשיטות, ובאצי' הם בבחי' מציאות, מ"מ, אין זה שינוי המהות, כי אם המשכה מהעלם אל הגילוי.

סה. ועפ"ז יתורץ ענין התהוות הכלים בדרך גילוי ההעלם – כיון שהתהוות היא ע"י הפרסא, שזהו הפסק, אבל לא באופן של שינוי המהות אלא המשכה מהעלם אל הגילוי.

ומ"מ אינו דומה ההמשכה מהעלם אל הגילוי דאורות לגבי כלים, כי, המשכת האורות הוא רק ע"י הצמצום דא"ק, והכלים הם ע"י פרסא. ומ"מ גם הכלים הם אלקות, ודלא כהכלים דבי"ע שהם בריאה יש מאין, וגם האורות דבי"ע הם ע"י פרסא שפועלת להיות מהות אחר.

סו. וזהו ענין נשמות דאצי' – שגם בירידתן למטה לא נשתנה מהותן, והם בבחי' אלקות, ולכן העסק בעוה"ז אינו מבלבלם מהדביקות באלקות, כמו ביוסף.

וזהו שנשמות דאצי' נקראים בנים, כבן דחפיש בגניזא ובכל רזין דביתא, שיודעים ומשיגים האורות דאצי' ומתאחדים עמהם, בתכלית הדביקותי.

(כו) ד"ה וספרתם לכם.

השמטות ותיקונים:

בד"ה יו"ט של ר"ה ע' ז שו"ה שלם, נדפס פועל וגילוי כו'. וצ"ל פועל וגילוי כו', שם שו"ה בהגה"ה נדפס בהגה"ה, וצ"ל בהגה"ה.

בד"ה ויכולו ע' סב שו"ה כו' ובחי' אה"ר, נדפס – כו' ובחי' אה"ר, וצ"ל כו' ובחי' אה"ר

בד"ה כי עמך ע' רמ הערה 7 בסופה יש להוסיף: ספר הערכים חב"ד כרך ג' ערך אור שנברא ביום ראשון.

בד"ה כי עמך ע' רמ הערה 8 צריך להיות: מדרש רות בזהר חדש פה, א (עייג"כ זח"א רסד, א. זח"ב קמט, א), ובדגל מחנה אפרים .. כש"ט .. ובכ"מ. וראה לקו"ת במדבר יח, ד. שם דברים פט, ד. דרך אמונה סה, א. וכל העם רואים תרצ"ט ס"ג. ועוד (לקו"ש חי"א ע' 10 הערה 22).

תורת המערכת נתונה לשולחי ההערות, ובקשתנו שטוחה לפני הלומדים והמעיינים לשלוח לנו את הערותיהם.